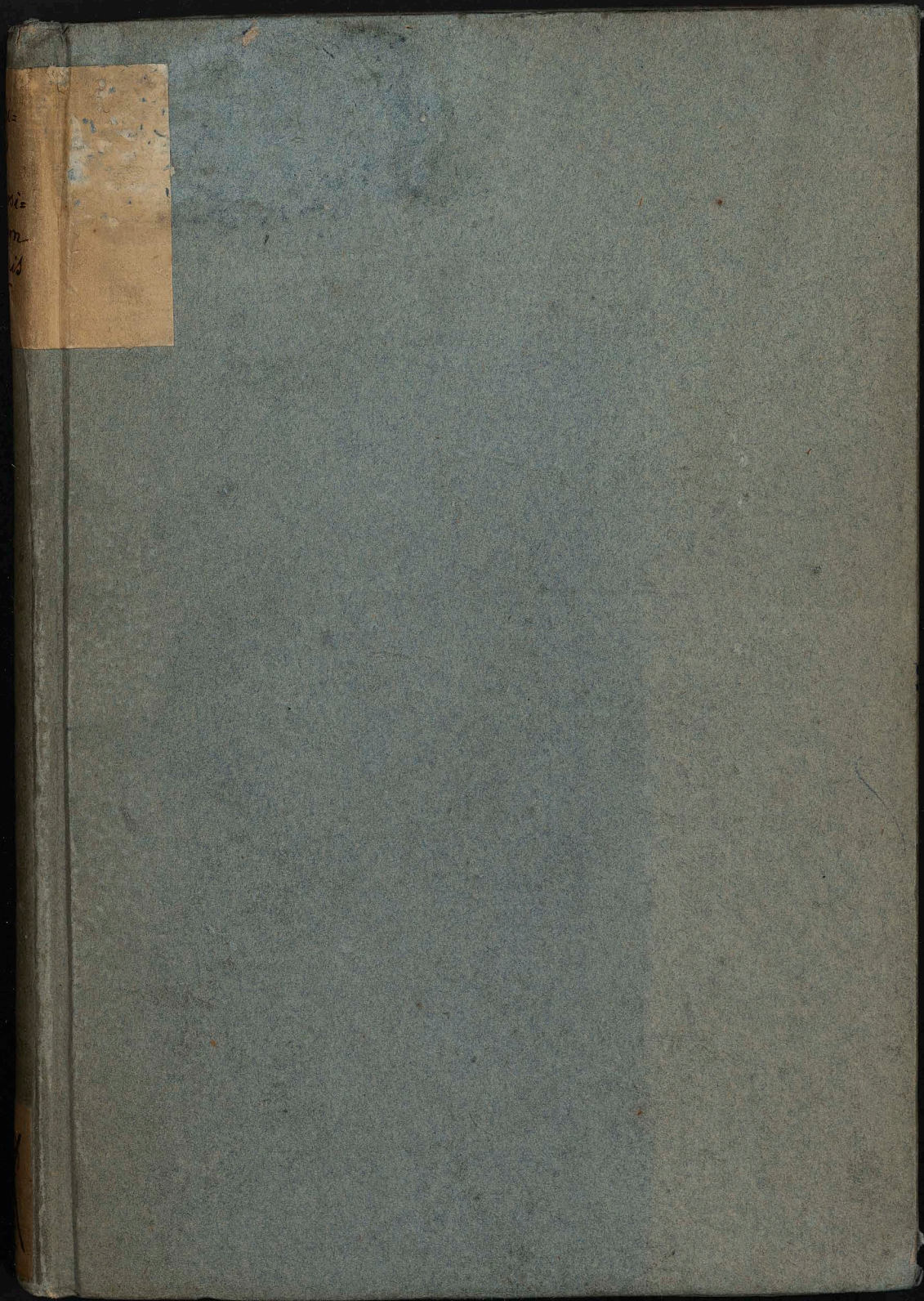

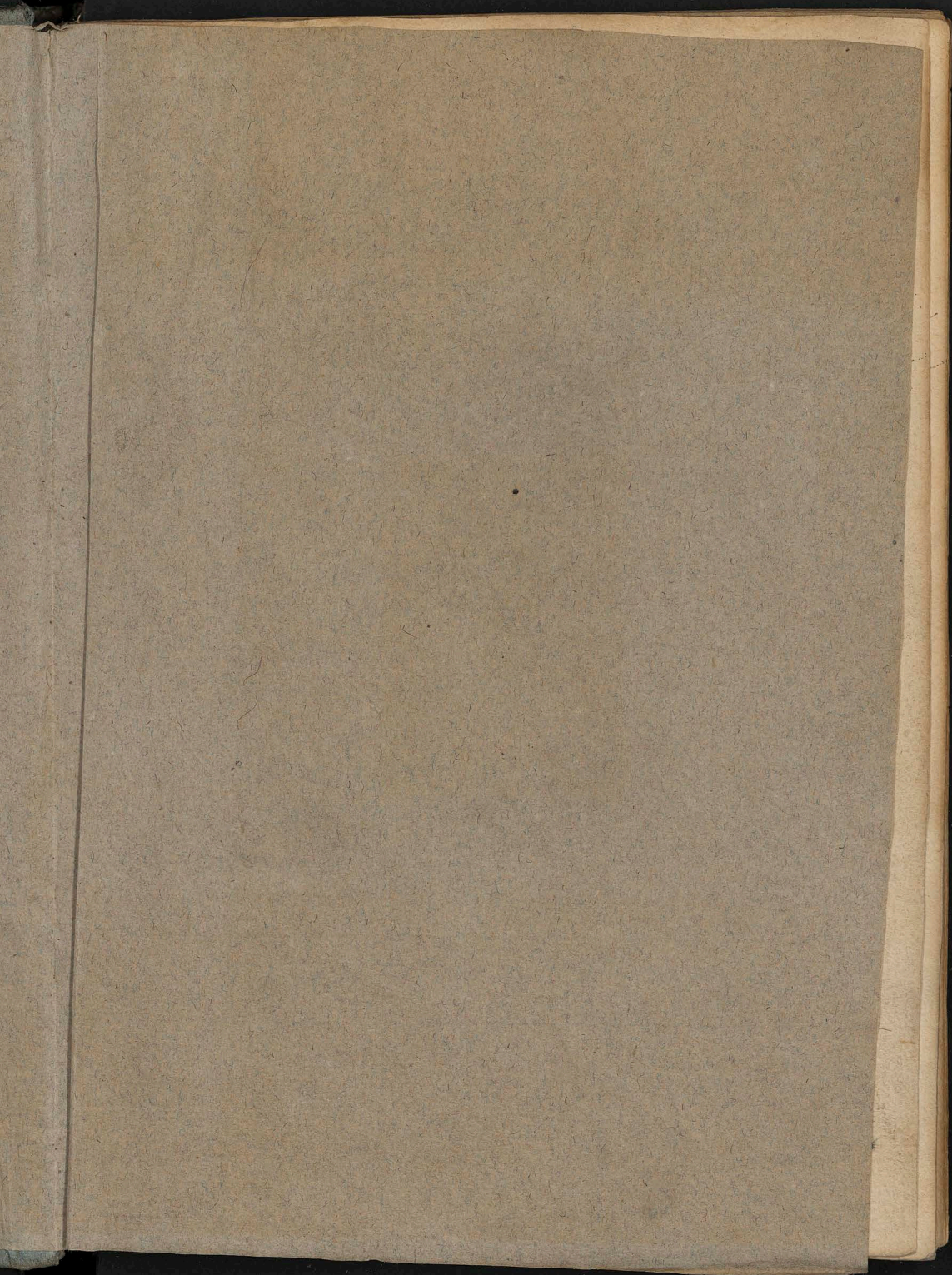

Gw 6281

C. 1522

PBY 404

57.124

PRELOCVCIO REMIGII IN EXPOSICIONEM CATHONIS

Datuor requirenda sunt in cio
vniuscuiusq; libri. persona vide
licet . locus . tēpus . et causa scri
bendi Sed istius cathonis per so
na ignoratur . licet nomen sciatur. Duos em
cathones legimus fuisse . vnum vticensē .
ab vtica ciuitate affrice vbi mortuus fuit .
cum fugeret iulium cesarem per arenariam
solitudinem Alterum censormū . sed neuter
illorum fuit iste catho . Locus . in hoc cogno
sciris . quia scimus eum romanū fuisse Tem
pus . quia moderno tempore fuit . post vir
gilium et lucanum . Vnde ⁊ ex illorum libris
exempla sumpsit . Alii cathones veteres
fuerunt ante virgilium et lucanum . Scri
psit autem hunc librum ad filium suum in si
nuans ei ratōnem bene viuendi

C. 1522

[Tym. Remigii]

S. l. e. a.

Prefacio Cathonis Philosophi

Quoniam animaduertere quā plurimos
grauiter in via morum errare . suc
currendū opōm eozz . ⁊ cōsulendū
fore existimaui . maxie vt gloriose viuerent
et honorē gtingerēt Nūc te fili carissime do
cebo . quo pacto mores aī tui cōponas Igit̃ p̃
cepta mea ita legito . vt itelligas Legere em̃
et nō intelligere negligere est Itaqz deo sup
plica Parētes ama Cognatos cole Datū ser
ua Foro pare Mutuū da Cui des . videto Cū
bonis ambula Anteq̃ voceris ne accesseris .
Cōuiuia raro Mūdus esto Quod satis est dor
mi Saluta libenter Cōiugem ama Maiori ce
de Minori parce Iusiurandū serua Magistz
metue Vinū tempa Verecūdiā serua Pro pa
tria pugna Rem tuā custodi Nil temere cre
dideris Familiam cura Liberos lege . Que
legeris memento . Litteras disce . Liberos
erudi . Bonis benefacito . Blandus esto . Tu
te consule . Irasci ob rem noli . Maledicus
ne esto . Neminem riseris . Estimationem
retine . Iniudicio adesto . Equū iudica . Ad

ptorium stato . Nihil mentire . Consulto esto
Virtute vtere . Parentem patienter vince .
Troco lude . Aleam fuge . Mmozem ne con-
tempseris . Nihil arbitrio virium feceris Pa-
tere legem . quā ipse tuleris . Beneficii accep-
ti memor esto . Pauca in cōuiuiū loquere Mi-
serum noli ridere . Neminem iudica . Alienu
noli cōcupiscere . Istud stude agere . quod iu-
stum est . Libenter amorem ferto . Deum ti-
me . Regem honora . Patrem venerare . Ma-
trem nutri . Amicos observa . Verba strin-
ge . Promissum serua . Risum tempera . Mē-
tem rege Domum gubernā Turpiloquiū fu-
ge Malos castiga Fidem salua Cum senibus
sede . Pacem custodi Vana ne loquaris . Iram
cōprime Arma gesta . Nemini cōminaberis .
In malo rectum iudica . Quod celatum velis
ēē seruis ne credas Dulcis sis in verbis For-
tis in gestis Stulto cede Verbis ioca . Pietatē
exerce Sobrius esto Meretricem fuge Casto
ambula Cum verboso ne contendas Nemine
despicias Pacientiam habe Non loquaris pri-
usquā audias

ETHICA SIVE DISTIGIVM CA THONIS

Onerose indolis adolescētulo petro
de saluciis . Rutupertus de euro mo
dio monachus clare vallengis . seip
sum ad omne officium caritatis . Tua postula
lavit supplicatio . quā . suscipio pro manda
to . vt quoniam me in rethoricis sciolū asse
rebas . tibi libellum cuderem . in quo possis
dicte artis gustare primiciam . et in familia
ri colloquio ruditis gramatice fugere bar
barissimos . Ego sano opere precibus credidi
tuis . in hac parte non obaudire iussuibus .
et moralem librum viri doctissimi marchi ca
thonis suscepi pro themate . Et super singu
lis eiusdem viri clarissimi documentis mate
riam prosaice dilataui . verbis quidem sim
plicibus . licet non penitus a regulis eloquen
cie in expertis . In quo primiciarum lacte
gustato . vsus faceti sermōnis animus iuueni
lis palatim induat . et hac nouitate cōcepta .

succedente tempore et ingenio dilatato . al-
ciora huius artis suscipias documenta .

LIBER PRIMVS

RELIGIO

In deusest animus nobis ut car-
mina dicunt

Naturalis ratio . legalis institutio . commu-
nis conceptio animorum . hoc habet . decer-
nit . et precipit . quod vnus credatur deus .
omnipotens . diligatur cordialiter . et mag-
ne veneratōis officiis adoretur . Qui quidē
est tanquam clauus fixus . et stabilis . circa
quem omnia reuoluūtur . originale semina-
rium omnium entium . omnium rerum . pri-
mordiale principium . quia iuxta salomonis
eloquium . omnia disponit innumero . pon-
dere . et mensura . comprehendens omnia .
et nullo alio comprehensus . Et vt verbis
Augustini vti liceat . deus est intra celum
non inclusus . extra celum non exclusus .

supra celum non elatus . subtus celum non de
pressus . Quia igitur ex eius gratuita libera
litate procedit . quod sumus . quod viuimus
quod mouemur . sine cuius manu tota natu
ra rediret in nihilum . sicut ex nihilo est cau
sata . Hic igitur tota cordis intentione pen
sand⁹ . ac honorandus . sacrificio et toto oris
iubilo collaudandus .

Hic tibi p̄cipue sit pura mente colendus
VIGILANCIA

Plus uigila semper . ne somno deditus
esto

Si negligencie torpor hospiciū desidiose men
tis inuasit . tunc proscrip̄ta . aut prostrata
diligencia . et virtutū exercitiū relegato oīs
vicioꝝ turba successerit . Inde somn⁹ et pi
gricia . ingluuies . ⁊ castrimargia . ⁊ oīs vici
oꝝ comites subsequūt̃ . Caueas igit̃ impubes
adolescēs imoderatis somnis incumbere . ne
virtutū moderatrix temp̄acia paciat̃ exiliū
Si enim humane vite multum temporis spa
cium prebeat̃ . nec confractum semio . nec

castatum egritudine . rebus tamen virtuos
sis . sublimibus . et studiosis . exercitium fo
ret impendendū . ne desidiosa pigricies . som
nis enutrita diurnis . ⁊ nocturnis temporis
bus augmētata . abortiuum virtutis pariat
Que quippe honestatis aditum separat et ca
piltrat

Nam diuturna quies uiciis alimēta mi
nisttrat

TACITVRNITAS

Virtutem primam puto cōpescere ling
uam

Quisquis uirtutis hostium nititur introire .
Si quis eximius moribus pollere conat̃ . ling
ue ventilabrum cauta moderatōne refrenet
Si quis enim pprie sensualitatis ductus in
perio . Oris ianuam oportune . et importune
ad omē verbum loquacitatis apperiat mox
detractōnis valuas . dissensionis aditus con
tumeliarū iurgia . pparat et disponit . imite
igit̃ sapiens nature sagacis industriam . que
linguam in hūano capite triplici clausula re
cludit . labiis videlicet dentibus . et palato .

per hoc significās sapiētem paucis cōtentari eloquiis Superfluere quidē non est carere vitō. Nā hec vicialis pestilēcia malicie impetum nō poterit cohibere

Proximus ille deo qui scit rōne tacere

FORTITVDO

Sperne repugnādo tibi . tu contrarius esse

Cū dictāte rōnis iudicio . snīam veritatis accipis . siue sit virtutis laudatoria . siue diuīe rephensīōis inuectiua Si hanc ad aures publice multitudinis gigerit pmulgasse . stabili fūdāmto veritatis īnix⁹ . ab hoc tramite . nulla cōtrarietatis opōne discedas . ne varietatis macula deturpat⁹ puerilitatis tibi crimen ingeras . dum affirmando . et negando contraria ponis inesse

Conueniet nulli . qui secum dissidet ipse

IUSTICIA

Si uitam inspicias hominū si deniq; mores .

Humane fragilitatis iudiciū . has tenebras expiet⁹ vt pprii reat⁹ ignarus . ad aliaz culpaz

iudicia frequenter se transferat . eo magis
cōfusiois affecut⁹ iudicium . quo sordidatus
viciis . mordaci lingua . alioꝝ crimia rephēdit
sicut nempe ille aromatib⁹ indiget . qui re-
dolēciā mīstrare satagit . sic illū viciis carere
cōuenit qui alios facere nrit⁹ virtuosos . at-
tento etiā quod hūane fragilitatis labilitate
pēsata . ille tirāmisat morib⁹ . qui in mortali-
bus filiis adam cacumina pfectōis inquirir .
cū scriptum sit . qui seruiūt ei nō sunt stabī-
les . et in āgelis repitur prauitas . Quis igit⁹
nisi mētis inops maiora āgelis in hoīb⁹ stabi-
liuit . et in his verbis stat snīa huius dialogi
siue distigii Qz autor tm̄ vult . ne aliquis sit
corrector alioꝝ . dum mō ip̄e p se agit . quod
corrigere nrit⁹

Cū culpāt alios nemo sine crimie vituit

HONESTAS

Que nocitura tenes quāuis sint cara re-
linque

Quociēs honores . diuicie . vel cuiuslibet rei
posseſse peculium virtuti inuidet . vel scan-
dalum alicuius pfectus spiritalis inducat .

abiciendū est peit⁹. ⁊ sine doloris amaritudīe
deserendū. qz minuz digniora vilib⁹. ac ma
iora minoribus cōuenit anteferri Nec est du
bium sapiēti. qd quicquid detrimentū posse
sibi ingerit. obprobriose querit. vtiliter
deserit. et possidet inique

Vtilitas opibus p̄pomi tempore debet

HUMANITAS

Constās et lenis ut res expostulat esto

Si sapiē fores merearis ingredi. hāc pruden
cie regulā in hūano cōslictu exequi non poss
ponas. vt videlicet te reb⁹ sic accomodes.
qd sine lenitatis notamīe eūdem ac vnum di
uersa gsignatōe p̄censes. Interdū siquidē se
cūdm factoꝝ exigēciam expedit virilis aī
constāciam exhibere Interdū vero bemiola
trāquillitate potiri. sicut enī articuli manuū
aliquādo pducunt in longū Nūc vero rotāt
in orbem aut replicant in palma ydentita
te manuum non mutata. Sic utiqz sapiens
cum prudentibus philosophum redolet. cū
iocantibus laxatur in risum. cum seriosis

confulit. cū pegrinis loquit̃ aut salutat

Tempib⁹ mores sapiēs sine crimine mu
tat

CARITAS

Cum moneas aliquē nec se velit ille mo
neri

Quociens aliquis in amicitia coniunctus lax
atis intempencie frenis. vect⁹ equo lasciue
p̃ arua vitioꝝ. seu per agrum lubrice volup
tatis excurrit. Tunc vacandum est sumope.
vt crebris exhortatōib⁹. facundo sermōe
mellita amici lingua. necessariam adhibeat
medicinā **Q**z si forte ille vt assolet corrigen
tis manum dolenter sustineat. mallens in sa
nus suis incumbere fetozib⁹. quā curatoris
remedium expiri. non illico debet exhorta
tōis lingua silere. sed ggestis rōnibus mor
bi mollire duriciem. et donec tandem finem
optatum ꝑcipiens. nō resiliat ab inceptis

Si tibi sit carus noli desistere ceptis

TOLLERANCIA

Cōtra verbosos noli cōtēdere verbis

Inter humane vite contagia • nihil securius •
nulla maior moderatio romis • quam sermones co
hibere superfluos • et contra loquaces • qui in
amiter garrunt • temperantie moderatiam ob
suare • In hoc enim nos experientia naturalis
edocet • nam sicut ignis naturalis combusti
bilium appositione succenditur • et successiva
depositione deficit et decrescit • sic lingue va
riis viciis contumeliarum ac blasphemiarum iurgio
rum dilatatum iniuriis • nonnunquam in fornacem
irreparabilis succensiois ascendit • Et dum ver
bum verbo • quasi clavis clavo retinendi credi
tur • augetur et morbi principies • quia iuxta dic
tum poeticum • latet anguis in herbis

Sermo datur cunctis animi sapientia paucis •

DILECTIO

Dilige sic alios ut sis tibi carus amicus

Politice vite precia hoc spirituale mandatum • ob
servantia regulari commendandum est • ne quispi
am inter homines posterato ordine caritatis
alia commoda propriis necessitatibus antepo

nat Sic enim salomone dicente . Instruimur
ut videlicet . ppoz fontiu latices hauriam9
primit9 . et postmodu ipas in pximos deri-
uemus . sic sibi neq omibus videtur inutilis
enuero pficiētes multis . et in ppiis utilita-
tibus negligētes similes facti sunt insipienti-
bus . et sue stoliditatis merito bestiis compa-
rantur

Sic bonus esto bonis ne te mala damna
sequat̃

PRVDENCIA

Rumores fuge ne incipias nou9 auctor
haberi

Si fame pcomium dignis relatib9 adipisci cō-
tendas . inanes rumusculas histrionū narra-
torias . immoderate scurrilitatis ineptias . to-
tis viribus declinato . postq enim mentis hu-
mane thalamis hec voluptas isederit . nequi-
ssimi hospitis cōtagiata venenoso letat̃ mur-
mure . et detractōne pascit̃ . o gratulat̃ luxu-
ria . et cōuocato vitōz exercitu . virtutum
collegium itercludit . Nam iuxta apo9 . pra-
ua colloquia mores corrumpunt egregios . q̃
si longa obseruatōe qualuerint facili dicatōe

non poterūt cōhiberi

Nā nulli tacuisse nocet . nocet eē locutū

CREDVLITAS

Rem tibi pmissam certā pmittere noli

Constancie turrim pponens ascendere ⁊ veritatis iudicō redimiri . attendat hūane mutabilitatis fallacias . qui frequencius incidit laborintū . Cum enim secūdū sapientem vanitati iuncta subiaceāt . et iuxta ppham vani filii hoīm . et mēdaces qui in eorū pollicitatōne gsfidunt . asserētes inania . ⁊ pmissa dubia . p cōstantib⁹ affirmātes . more eorū qui anguillam lubricosam cauda stringunt . non sine nota infamie a pmissis ac pollicitis pariter excludunt

Rara fides ideo est . quia multi multa loquūtur

HVMILITAS

Cū te aliquis laudat iudex tuus esse memento

O tu quisquis in hui⁹ vite fluuio ymo mari magno ac spatioso nauigas . hoc in oratio

memorie sedula consideratōe reponas . ne ali
emis laudibus intumescēs . nec plus extranee
assertōni quā pprio iuditio cōdescendas . In
hoc igit̃ p̃postere falliē hūane deliberatōnis
iudiciū . quod more oculi carnalis aliena p
spiciens seipm non p̃mittit̃ intueri . sed dum
palponū mendacia . adulatorū valeras . et ce
tera seductionis mīsteria . que aures laudis
receptiue bibule minus prudēter accēdunt .
tunc demulcet̃ p̃ctoꝝ in desideriis anime sue
et iniqu⁹ benedic̃ . ambulās quidē in mag
nis et mirabilibus sup se . non testimoniū cō
sciencie veracis insequit̃ . sed mēdosam frau
dulentiā falsitatis . sane postq̃ adulatrix lo
quacitas mutante fortunā . vel alias adulatō
nis optata stipēdia sibi adepta concepit . fa
uos laudis dulcifluos . cōmutat in detractō
nis acculeos in momento

Plus aliis de te quā tu tibi credere noli

BENEFICIUM

Officium alteri⁹ multis narrare memē
to

Ingratitudis scelus copiosū vitōꝝ exercitū

secū detrahens . hoc habet in sua pernitiosa
opatione precipuum . q̄ in emūgendis alioꝝ
officiis manus ostendit per ductiles Cum ve
ro suscepit . aut obliuiscit̃ . aut retributōnis
non memīt . aut quod deterius est . nequissi
me atrocitatis ab usu malum cogitādo ma
chinas satagit in datorem . hec virtutum ti
nea . putredo iusticie . amicie interitus . et
p̄scriptō honestatis . aduertat igitur is . qui
in uirtutum gignasiis conatur stipēdiari uel
militare . ut beneficēcie moram gerēs . susce
pta beneficia multifarie multisq̄ modis in
stanter retribuat . ⁊ uenerāde laudis p̄comio
studeat p̄palare Si vero quippiam aliis gra
tuite liberalitatis īpendit . uirtuose silentio
p̄terire contendat . ne officium p̄pria laude
sordescens . fructu careat p̄mitento

Atq̄ aliis cum tu benefeceris ip̄e sileto.

SENECTVS

Multoꝝ cū facta senex et dicta recēses

Moris est usitati . ut cum senectus canicie

veneranda acutis demorsionibus feratur . in
iuuenes eorum passiones et impetus satira dur
rissime corrosiois inuadens . preteriens sub si
lencio quātis voluptatis illecebris uel dele
ctationibus transegerit uel transuerit tem
pora iuuentutis . et quod in se dissimulare cu
piunt . in aliis ausu maliuolo crudeliter con
demnantes Si igitur iuueniles insolencias ap
to correctōis verbo meditari decreueris .
caritatis oleo sermones delimas . seuerē pre
cisionis dolabrum suspendendo . necnon vite
rue poris cōtagia cum impetu iuuenili . quā
corripis debita consideratōne compenses

Fac tibi succurrāt iuuenis que feceris .
ante

INNOCENCIA

Ne cures si quis tacito sermone loquat̃

In hoc deuiat temere leuitatis inepcia . ut iu
xta poetam Nodum ponens in sirpo accusan
te consciencia et turba scelez̃ preualente de
aliena consciencia temere suspicet̃ . de quo
seneca sic meminit In hoc errat oīs affectus

ut in quo insanuit . ipe in eodem putat et ce-
teros insanire Si igitur verbigracia quosli-
bet hoim videris sibi mutuo ut secreci9 col-
loquētes nullius suspitōis mordearis insul-
tibus . quā tibi detractōis inimicicias ppa-
ret . et sub amicicie nomine timorem non p-
feras inimici

Conscius ipe sibi de se putat omnia dici.

FELICITAS

Cum fueris felix q̄ sunt aduersa caueto

Si fortune blandientis amplexus lubricosos
et oscula fugitiua te contigerit expiri . mor-
daces ipius seuientis aculeos debita conside-
ratōne formides . nec ab ei9 blādiciis coraua
presumptiue temeritatis assumas . Nam hac
arte malignitatis frequenter vtitur . q̄ his
quib9 pociora munificencie sue dona contule-
rit . ipos fraudulenter promouens ad ardua
dignitatum eculeos toruos solite malignita-
tis inflectit . et cecas eis disponens insidias .
subitam deserit in ruinam . et a sue felicita-
tis fastigiis calamitatis pretendens reiciacula

disponit in imis

Non eodem cursu respondent ultima
primis.

\$PES

Cum dubia et fragilis sit nobis uita tri
buta.

Si successiue posteritatis peculium tibi legit
time debeatur. q̄ uiuēs aliquis licet de senū
numero canonica ratione possideat. spem cō
fidentie cercioris in tante dubitationis nego
cio apponis. nam fatalis uite terminus omē
genus hominum amplissima sue sagene ten
dacula potenter includit. nec senes deserens.
nec iuuenes frequenciō derelinquēs. enimue
ro amplioris uite terminos inuentus lasciui
ens tibi fraudulēter indulgeat. ⁊ tibi subito
feralis mortis perniciēs decrepito. uiuendi
gloriam precipit soli.

In morem alterius spem tu tibi ponere
noli.

GRATITVDO

Exiguū munus cū det tibi paup̄ amicus

Si gratitudinis speciem oculo debite conside-
ratōis inspicias . in remunerandis officiis
non . tam dati cumulus . q̃ affectōis titul⁹
p̃edicatur . quo circa si amicorum quispiam
munusculum leui ponderis pleno liberalita-
tis obsequio largiat̃ . hoc magnifice gratu-
latōis applausu suscipere nō postponas . ali-
oquin ingratitude scoriam damnabili vici-
ositate concipies . pluris enim censet sapiens
diogenes aque poculum exhibitum . artissi-
mo caritatis officio . quā cressi diuicias corde
lento .

Accipito placide pleneq; laudare me mēto

MAGNANIMITAS

Ne timeas illam que uite est ultīa finis.

Virorum illustrium dogma perlucidum cir-
cumspecta traditōne concludit . q̃ licet vlti-
mum terribilium mors cunctis mortalibus
minetur perniciem . nunq̃ tamen sapientum
animis continue vexatōis dubietatem in-
dicit . Quippe iuxta senecā mors natura est
hominis . seminum pena . Et hac conditione .

mundum intrauimus. ut exacto modici tem-
poris interuallo p̄tinus exiremus. nec est for-
midandum multimode. q̄ nulla poterit oc-
casione cauēri. Et iuxta iuris regulā. q̄ om-
nes tangit ab om̄ibus est approbandum. Si
quis super hoc uero assidua sollicitudine me-
ticolose uitam transegerit. subsistendo defi-
cit. uiuendo morit̄. et quasi in desperatōis
incidit uite lapsum.

Qui mortem metuit quod uiuit perdit
īdipsum

LENITAS

Si tibi p̄ meritis nemo r̄ndet amicus.

Hoc p̄prietatis crimen obtinet uicioꝝ dam-
nosa sordicies criminum illaqueata compedi-
bus. q̄ corripientis manū gratulanti animo
non admittit. sed potius ex correctōne dete-
rior. et medicamēto morbidior. nonnūquā
om̄imode curatōis abicit medicinam. dum
igitur tirānus uirtutis sensualitas. ac p̄prie
voluntatis abusus. qui stipendialem secum
trahit. om̄em hospiciolum mētis obsidet ex-
ercitum uicōꝝ. excitetur p̄otinus ratōis

imperium que iuxta philosophū Semp deprecatur ad optima. ⁊ tantis vicioꝝ pestibus potenter occurrat ac cum hui⁹ doctrine sedulo auditor ut a vicioꝝ abisso resiliat ut correctorum monita patienter sufferas et ut ire et blasphemie sermones ex impaciencie cubiculo prodeūtes sapienter excludas. studio sapiencie ac uirtutum ministerio te exerce

Incusare deum noli sed te ipse coerce
PACIENCIA

Infantem nudū cum te natura creauit.

Si creatricis nature sagaci ingenio dona conferas. si ortus tui penurias auda sedulitate perpendas. nulli uiuentiū minus diuiciarū aut fortitudinis hominib⁹ cognoscas occulta expiēcia in hui⁹ uite nubilo attulisse. Si quidem leones a sue natiuitatis incio muniūt ungibus. thauri cornibus. canes acutis dentibus. oues lamis. equi pilis. Sed solus homo inermis imbecillis et impotens. non loquens non intelligēs. nō incedens ad presentis vite

miserias se ingerit importune Precogitatis
igitur tantis primeue natiuitatis inepciis . si
in paupertatis exilium cōtigerit te oberrare
que teste seneca . odibile bonum censeat . ho
minibus tanti consideratōne misterii Pacien
cie clipeum diligenter oppone . non similis fa
ctus bestiis insipientibus . aut agitare arūdi
grauī vento

Paupertatis onus paciēter ferre memōto

PROVIDENCIA

Ne tibi quid desit quod queris hoc ute
re parce

Aurea virtutum carbena . humanas opatōes
dirigens mediocribus gaudet . et supflua de
testatur . nam sicut in archis secretōribus a
ceruos diuiciaꝝ pessulo cupiditatis include
re . censetur nepharium . et morbo tenacita
tis illectum sit . pdigalitatis pernicioſa dist
ractio iuuenilibus lasciuiis subitam pꝑtrabit
in ruinam . quā nisi debite correctōis linea
discretōis cautela ppulerit indulgentie co
mites . paupertatis satellites . mīstros indigē
cie . ac demū furtoꝝ picula ad sue habitatōis

domicilium conuocabit nec mirum . quia ex
treme desolatōis constituetur in arco

Idem quod est serues . semp deesse putato

SIMPLICITAS

Quod p̄stare potes ne bis p̄miseris ulli

Virtualis constancie firmitas muro vallata
fortitudinis multiuarie multisq; modis vici
um duplicitatis abhorret . et tanq̄ nephari
um deputat aliquid dicere . ⁊ cōtrarium me
ditari . ne cōtrarietatis alligatus vinculo . ⁊
viciositatis reiaculo catenat⁹ dum pprie
voluntatis arbitrium temeraria deliberatio
ne p̄sequitur aliqua spondens et eadem vo
lubili mutabilitate denegans infamie p̄caci
meretur demerita . que redolētis fame . sti
pendia debuerat promereri

Ne sis uentosus dū uis bon⁹ ip̄e uideri

OFFICIOSITAS

Noli homīes blando nimium sermone
probare

Ratōnis iudicium eqlibrare discretōnis sta-
tera pensatum hoc impar et indicit. vt nul-
lus cōuict⁹ humani p̄iceps adulatōis fauos
multiplici adulatōne diffundat. ne adulatō-
nis suspect⁹ iniuria in mella stiptica videat⁹
opinionē maliuola cōculcare. ymo extrema
viciositatis aboriens. ⁊ mcedens viam re-
giam. nec adulatōnis melle. nec detractōis
acceto. linguam polluat colloquētem. Alio
quin errans in inuio non in via inuidencie
p̄ximus aut palponi non cōtrarius videret⁹
amoz scematibus oberrare

Fistula dulce camit. volucrem dum de-
cipit auceps **SCIENCIA**

Cum tibi sint nati nec opes tunc artibus
illos

Prothoplastoz p̄uaricatō hanc humani gene-
ris miserie deseruit portōni. vt successiue ig-
norācie tenebris. ac cōcupie illecebris liga-
retur. quo circa debite instructōnis regulis
indigem⁹. vt illuminato corde cōtemplatiue
vite theoricā capiam⁹ eam videlicet iuxta
apo⁹. q̄ a deo donata sunt nobis ⁊ actie vite

expienciā nō horrētes in mūdane pcuratōis
necessariis p nobis vel pximis quēmētis in
dustrie diligēciam apponam⁹. & hanc instru
ctōis normā filiis & posteris quēnit relinq̄re
Ne forte inopia grauati . in sui gen⁹ in ppe
riū . ad fortiora importune defluāt

Instrue quod possint inopem defendere
vitam

TEMPERANCIA

Quod vile est caꝝ quod caꝝ vile puta
to

Reifamiliaris gubernaculis discreto moderā
mie p̄sidēs alteritates tēporū acuta circūspe
ctōne ppendat . vt nec hūdancie tenacitatem
nec supflue p̄digalitatis . iacturā afferāt . nec
necētatis articulo desparōne q̄cepta excessi
uam q̄struāt paup̄ratē . sed legitime q̄sideratō
nis seruato tempe incedēdo viā regiā medio
critatis virtuosē tempiem sapiēs obseruabit
nec cupiditatis notatus infamia non odiosus
hoībus non virtuti cōtrari⁹ ymo nulli

Sic tibi nec cupidus nec auar⁹ nosce
ris vlli

INNOCENCIA

Que culpāre soles ea tu ne feceris ipse

Nibil in hūanis actib⁹ verecūdia digni⁹ . ni-
hil magis a virtutis veritatib⁹ alienū . quā
damnāda varietate ostentatōnis obprobrio
ad discipline p̄cepta laxare linguam magni
loquā . et manumissā ad arat⁹ retrospicere
ac nephādis morib⁹ redolere tirānum Quid
enim mōstruosi⁹ monst⁹ . que derisibilior ir-
risio . que maior eneruatō rōnis . quā ducē
fortitudinem . p̄dicare militibus cum gressu
retrogrado prim⁹ hostib⁹ terga vertat le-
porine timiditatis melancolia occupat⁹ . aut
quā in eruditōnis arte sciolum viciōz scori-
am p̄hibere discipulis et de lirātōne cōtinua
pcumbere in id ipm

Turpe est doctōri . cū culpa redarguit
ipsum

IVSTICIA

Quod iustū est petito . vel quod videat⁹
tur honestum

Si amicitie regulas quas morales philosophi
elegātī studio q̄diderūt diligenter aduertas .
nunq̄ turpitudinis macula vitōsi consēnsus
affectio . aut quippiam aliud quod ab orbita
virtutū oberret amicitie legib⁹ anteponas

quippe sicut celum terre. eterna caducis. spiritalia corporalibus nostris. sic virtutes viciis pferantur. non igitur indignationis stoma-
chantis puocetur horroribus si quis siue de cle-
ro vel populo virtutis aduersari ab amico
repudium consequatur. sed ratio discretionis
examine amicitia iniquitatis non ligari legibus
diligenter attendit non ob hoc debere vir-
tutum priuilegiis derogari

Nam stultum petere est quod possit in-
re negari

REVERENCIA

Ignotum tibi tu noli pponere notis

Humani conuictus mores ambiguas diligenter
attendens pfacile expitur. quod pensata hua-
ne mutabilitatis natura iuxta sapientem Non
est credendum omni spui. ne virtutes se esse vi-
cia menciantur. equidem fallaci comertio. he-
di p agnis. amara p dulcibus et turpia p ho-
nestis frequenci pppmantur quao bre ut falla-
cie labulum intate dubietatis palogismo emite-
tur facili et cauci declinetur expiencie ducem q
ceset optima reze interpretis. nunq cerciora

postponāt^r dubiis . ne deteriora cōtingāt reli
gato euentus posterioritas applausu

Cognita iuditō . cōstāt incognita casu
SOLICITVDO

Cum dubia incertis versec^r vita piclis.

Generalis hūane calamitatis necessitas a pro
thoplastoꝝ criminibus deriuata nos in fum
culum duplicis necessitatis includit . Nā rō
nis iudiciū ignorācie tenebris mitē obsusca
re . et multiplicis egestatis miseriis valitudi
nem corporis intercludit . Cui morbo duplici
duobus remediis cōueniēter occurrim⁹ . Cū
videlicet excitato animo p studioꝝ sollicita
rōnem ignorācie cecitatem depellim⁹ . et p
discrete circūspectōis cautelā corporalis vite
necessaria pquirim⁹ . nisi primū defuerit . be
stis similes nō liceat pspicue lucis archana
cōspicere . Si vero secundū non affuerit . im
paciēcie baculo vehemēter attriti . in confu
sionis et doloris amaritudine etatis nostre tē
pora transigentes dies lugeam⁹ vt horas

Pro lucro tibi pone diem quicūq; labo
res

HVMILITAS

Vincere cum possis interdū cede sodali

Amicicie ppriū est. subiecta plurima volū
tatis ydemptitate cōiungere nulli⁹ cōtrari
etatis repugnācia colluctāte. Si igit̃ indiuis
dualis amicicie p̃cipio cui q̃ attinueris. nul
lo donatōnis ambitu. nullo iurgioꝝ strepitu
eius animū puocare cōtendas Quociens em̃
religato puitatis federe. supioritaris iura po
posceris. p̃m⁹ fedus arrūpit̃. te pescit am
cicia. et iam dissensionis materia p̃paratur.
ymo poci⁹ vt p̃petuis alligata cathemis ami
cicia p̃maneant incorrupta nutriať obsequiis
humilitate pascat̃. vesciat̃ paciēcia. nec a
mico se p̃ferat. vt magis subici studeat atq;
vinci.

Obsequio qm̃ dulces retinentur amici.

LARGITAS

Ne dubites cum magna petas impende
re parua.

Auaricie cecitas et dampnande ambitionis

impbitas volubilē hūane discretōis discursum in abusu tāte temeritatis impellūt. vt ab amicis exigere plurima et pauca impendere videant̃. quod quidem ab amicicie legibus extraneum. pegrinū amorib⁹. et a rōis tramite credit̃ alienū. Perpēdat ergo sapiēs cum pximo se equali discretōis libra pensari. et si ppriis inbians comodis alienas copias vehemēter affectat. alienis non deneget modice vtilitatis comoda elargiri. ne molestus notet̃ puerbio. alienas videlicet metere segetes. tamen vicinis ppria transitū phibere p arua

His etem reb⁹ cōiungit gracia caros

AMICICIA

Litem inferre caue cū quo tibi gracia iuncta est

Sic obsessa molestis hostib⁹ ciuitas nunquid facilius corruit in ruinam q̃ si valuaꝝ aptio nulla custodita optunitate defensa incidentibus vel insidiantibus patefiat. Sicut animi virilis discretio aereis ppulsata potest a tib⁹. et variis temptatōnum machinamētis

obnoxia nunquam celerius seducitur. aut fa-
miliarius captiuat̃ q̃ si iracundie temeritas
laxatis iracūdie frenis ebuliens. odii iurgio-
rum seminaria. et obprobrioꝝ discordias se-
p̃cipitatū inclinet. ira quidem virtutis no-
uerca. amicitie secaria. et aduersaria hone-
statis extinguit temperanciā. ciuilitatem inte-
rennit. et nodum amicitie soluēs cōmunica-
tōem attrahit in horrorem

Ira odiū generat cōcordia nutrit amorē

TOLLERANCIA

Seruoꝝ ob culpā cum te dolor vrget in
iram

Si temperancie frena retinens castigatōri mō-
cobibeas impetū volūtatis seruoꝝ tuoꝝ de-
linquēcias facili moderamie p̃cipies venia-
les. Nam iuxta ciuilis edictū legis in omib⁹
bene agere ⁊ in nullis deuiare diuinū poti⁹
est q̃ hūanū. misericordie igit̃ memoreris
super alteri⁹ culpe dispendio cum in temet
ip̃o crimē pprie fragilitatis agnoscis

Ip̃se tibi moderare. tuis ut parcere po-
ssis.

BENIGNITAS

Quem superare potes interdum vince fe-
rendo.

Si iniurie continuatis repugnāciis oppositō-
nis gladium turbulenter obicias. arrumpet
ciuilitatis vñio. et flāma stomachantis ira-
cundie succendet. Refrenādus est igit̃ in his
motibus pprie voluntatis impetus. ⁊ clipeo
potentis constancie cōtegendus. Si em̃ adeo
pcacis iniurie flāma succrescens amicorum
quēpiam stimulo temere cōtradictōnis inua-
serit. tantarū contumeliarū silicam ꝑcipitan-
ter adducet. q̃ subsequētis morbi rabiem sa-
nare non poterit balsamum neq; mirtus

Maxima etem̃ mor̃ est paciencia uirt⁹

PROVIDENCIA

Cōserua poti⁹ q̃ sunt iam parta labore.

Industria rōnis ꝑscripta consuetudine preci-
pit et obseruat. a cuius orbita nō deuiat ex
perientia naturalis q̃ in rebus humanis que
conseruamus attencius. molestius relinqui-
mus et pro pensiori diligencia retinemus.

que ampliori fiunt exercitatomis labore que
sita . nam si momētanea prodigalitate peres
ant . que venturis p̄sutura vsibus non sine
magnis vtriusq; hominis dispendiis seriose
congressim⁹ . subsequit̄ mendicitatis obpro
brium . mentes nostras relinquēs flebiles ac
mestos

Cum labor in damno est crescit morta
lis egestas

LARGITAS

Dapsilis interdū notis . & carus amicis.

Attenta varietate temporis et p̄sonarū qua
litate p̄uisa . nunc p̄ pensioribus est utendū
sumptibus . nūc moderaci⁹ restringendum .
vt in omībus recte circū spectōnis modera
tione pensata . non videaris supfluius . vel a
uarus . hoc ante omnia p̄uidens . vt caritatis
non p̄termisso ordine . liberalitatis tue copi
as non sic effundas in alios . vt postmodū tar
de penitens . videaris egere penitencia sero
tima . tandē recolens p̄uertisse rōnis ordinē
corde mesto

Dum fueris felix semp tibi p̄xim⁹ esto

LIBER SECVNDVS

DOCTRINA

Elluris si forte uelis cognosce
re cultus

Spūs sancti gracia septiformis homībus sue liberalitatis dona distribuēs ad multiplicia exercitātōnū studia nos inclinat. Alium qui dem agricultura delectat. cui⁹ periciam virgilius in bucolicis reuerēter affatur. Ali⁹ aē arte medicinali letatur. vt cognitis herbaz viribus facilem corpibus hūanis exhibeat medicinam. Et hanc macer carmine facili patenter ostendit. Si quis vero furiis agitatus letalibus veneree seductōis. gignasium nī titur introire. huius delusiois regulas. ouidius elegiaco carmine declarauit. Quisquis autem p̄termisiss omībus his decreuerit feliciter vitam agere. poliri moꝝ scematibus. et virtutū splendoribus redimiri. sequentis eruditōis regulis aures declinet docibiles. per quas sublimem virtualis eminēcie cacumen attinget. vicioꝝ monstrum deferēs fordidum ⁊ obscenum

Virgiliū legito q̄ si mage nosse laboras
Herbaꝝ uires macer tibi carmine dicit
Si romana cupis & pumica noscere bella
Lucanū queras martis qui prelia dicit.
Si quid amare libet uel discere amare
legendo

Nasonem petito sin aũ hec est tibi cura.
Vt sapiēs uiuas audi que discere possis.
Per q̄ se motum uiciis deducitur eum

PIETAS

Si potes ignotis etiam pdesse memento

Nullum cercius repitur bonitatis iudicium
q̄ data de super diuine distributionis donaria
multiplicare. q̄ plurimis et cōmuicatioe beni
uola liberaliter elargiri Nam ⁊ hoc nature cō
ditor deus nobis ostendit euidenci⁹. mirabi
lius opat̃. q̄ multiplices suaz diuiciaꝝ acer
uos non in archanis tutōribus pessulo cupide
voluptatis includit. sed magnifica largitate
distribuit. et effundit. Nā iuxta scripture te
stimonium. solem suum facit oriri super bo
nos et malos. ⁊ pluit super iustos et iniustos.

imitans igitur tante veneratōis artificem
ne dum in amicos bemiolos te studeas p̄bere
beneficū Nam sit fame p̄conia ⁊ virtutis p̄
mia consequeris . si amicorum numero etiam
illos suscipias quos p̄mit⁹ habueris inimi
cos .

Vtilius regno est meritis acquirere a
micos

SIMPLICITAS

Mitte archana dei celū inquirere quid
sit .

Mundane ciuitatis policia tunc legibus iuste
agitur . et gubernat̄ rōnis moderamē Cum
vnūquodq; entium sue institutōis metas nō
deserēs ad alcioza sibi imptinēcia nō erigit̄
importune Non igitur cōtendat hūane defe
ctibilitatis imbecillitas supuacue indagatōis
moueri scrutinio aut varia curiositate tur
bari . ⁊ ad diuinorū abscondita secretorū cur
piat aspirare . nec variis fastidioz vel diui
natōnum supstitōissimis sponsionib⁹ aures
credulas exhibere . Nam scripturis diuinis
indiciē . quod scrutator maiestatis oppzime
tur a gloria . ⁊ ore p̄prio veritas in euāgelio

innorat . non est vestz nosce tempa et momē
ta . que pater meus posuit in sua ptāte . hoc
etiam indicat cōmunis animoz cōceptō . q
is qui in creaturis pprio fretus arbitrio put
voluit omēm creature spēm pducit in esse .
sic in eius regimine et manu tenēcia nullum
nature create consilium sibi deponcit adesse .
nulla ergo cōsideratōis indagine . nisi desu
pias . p̄cogmtōis oculum dirigis ad futura .

Cū sis mortalis que sunt mortalia cura .

FORTITVDO

Linque merum leti . nam stultū est tem
pore in omni

Mortalis hūane vite series hac conditōne sta
dium terrene cōflictōis ingredit̃ . vt tandē
aliquociēs vel victa discedat . in quo quidē
agonis exanīe sic puguandū est viriliter . sic
fortiter est dimicādum . quasi momētis singu
lis deat hūoi plium termiari Sane illustrib9
anīs hūoi cōflict9 non est metuēd9 sumope
quia iuxta cuiusdā sapientis snām . hac con
ditōne mundum intrauimus vt aliquociens

exiremus . et ideo natura hominis censet esse
non pena . a cuius generalitatis principio nul-
lus mortaliū meretur excludi . virtualis ergo
perfectōis integritas vitā hanc huiusmōi dig-
nitatis prerogatiua nobilitās . future felicitas
primicias degustādo mortis pauorem ab-
iciat . ne vite pntis inducie dum continuo ti-
moris moderetur aculeo . transeāt et in misere-
ria et in lite

Dum mortem metuas amittere gaudia
vite

LENITAS

Iratatus de re incerta contendere noli

Dum iracūdie furore ebulliens tanquā hospes im-
probus archanamētis inuasit . tunc animā p-
prio viduata privilegio et diris sensualita-
tis vinculis alligata recte deliberatōis iudi-
cium non admittit . sed potius bella cōcipit
intonat iurgia . et cōtumeliarū seminaria ore
peracaci distillat . vix tanto seuiēte discretōis
naufragio . non expedit in consiliis usurpare
deliberatōis officiū . seu in iudiciis sentēcie
calculum promulgare . donec paulatim relegato

tante acerbitalis hospite . anima tandē ppria
libertate potita . in pristina amicitias tem
periem reparet . alioquin si secus fieret dist
ricte cōsultatōis vicem ederet ac iudiciū
cōtumax ⁊ pegrū

Impedit ira animū ne possit cernere verū

BENEFICENCIA

Fac sumptū ppere cū res desiderat ipa.

Tanta rebus humanis adheret mutabilitas .
q̄ in his nulla pōt diutine pilitatis adequa
cio respiri . Qua ppter licet pdigalitis viz
cium sinceris aduerset moribus . nō nunq̄ tñ
cum negotōꝝ qualitas et necessitas hoc indu
cunt . pleno cornu vacandū est sumptibus et
virtuose hoc aggredieris de quo alias si deeēt
casus necessitatis . supfluitatis vocabulū re
portares

Dandū etem est aliquid . dum tempus
postulat aut res

TACITVRNITAS

Quod pudeat socios prudens celare me
mento

Naturalis legis institutio cordib⁹ hūanis ca-
racteris indelibilis annotatōne confixa reci-
pce caritatis postulat vñionem . indicēs sin-
gulis . q̄ in quibus se dictant offendi . aliis of-
fendiculum nō immittāt . hanc iustissime ci-
uilitatis legem vehemēter impugnāt deri-
sores et inuidi . qui sui pprii reatus pallian-
tes malicias . contra pximoz culpas detra-
ctōnum armāt aculeos . et irrisiomis iaculis
aliene fame p̄conium lacerāt et impugnant
Pone igit̃ custodiam ori tuo . et ne omnibus
odiosus appareas . scandalisatis pximis ling-
uam maliloquam cohibe et p̄mum

Ne plures culpent id quod tibi displicet
vñi.

TEMPERANCIA

Quod nimium est fugito paruo gaude
re memento

Nature sagacis considerata tempies . que iu-
xta quendam sapiētem piuis mīnisq̄ conten-
ta . omēm supflue voluptatis curiositatē de-
negat et abhorret . vt nec in corporis ornatu
pompositas . non gestu voluptuositas . nō in

ferculis gulositas . nec feralis timditas ap-
pareat in cōuictu Si secus egeris . limites mo-
derate rōnis excedēs . homībus cōstitueris
scandalum . virtutis exiciū . et nouissime re-
peries aduersariū tibi ipi . Ampliora ergo et
meliora te iuxta sapiētis consilia . ne que sie-
ris . ne tue temeritatis abusus rotāte fortrūa
ruinam furtiue de solatōnis adducat . sed pau-
cis letus . mēte cōtent⁹ eo magis vttere . quo
in exigui flumīs alueo securi⁹ nauigatur

Tura mage est puppis modico que flu-
mine fert̃

PACIENCIA

Nolo putes prauos homīes peccata lu-
crari

Dispensatōis diuine series nullis hūane cōsi-
deratōis oclusa limitib⁹ . si attēdat̃ efficacī⁹
et crebre speculatōnis oculo ppendat̃ . nullā
ingentōris admiratōnis dubietatē repies . q̃
considerato vite pntis stadio . multi laxatis
fremis lasciuie per aream pprie voluntatis .
aut veneree voluptatis excurrūt . vacātes
uiciis teterrimis . multiplicati desideriiis nihil

licitum . sed omnia ad libitum facientes . et
hi quidem vt in plurimū sublimātur honori
bus iocūdant̃ diuicie . et in toti⁹ hūane con
gratulatōnis gloria p̃sperant̃ vezꝝ imp̃scri
tabilis p̃celse diuinitatis oculus attingens a
fine vsqꝫ ad finem . fortiter dum sollicitre lō
ganimitatis paciencia laureat⁹ tot largi flue
liberalitatis donaria senserit . ingratiitudi
nis demersa naufragio et debitis offitōꝝ ca
rere dispendiis . ac p̃ctōꝝ animū ad tantā
deuēisse vesaniā . vt sui largitoris imme
mor . p̃sumptiua temeritate sedu⁹ suis as
cribat meritis . quod reuerēter offerre debu
erat donatori . mox tantis iniuriam . conui
ciis exacerbata diuinitas . abiecto p̃telate
paciencie clipeo . intanti reat⁹ sceleris . nec
paciencia victum . nec beneficiis emollitum
gladium districte seueritatis exacuit . et con
uertens iusticiam in iudicium . vbi p̃ctōꝝ lon
goris vite morā in desiderijs anime sue te
meraria crudelitatis voluntate confidit . re
pentinus interit⁹ supueniēs omnem optate
p̃speritatis terminū intercludit . et iustissimē

quidem equitatis iuditō agit̃ . vt qui temp⁹
indultum adueniam iniuriam diuine maiesta
tis interserit . extrema sue vite tempa cur
tant beneficio creatoris . hanc diuine aiauer
sionis regulam omnes filii adam meticulofo
mētis scrupulo ante mētis oculos frequēter
statuerat . et in sue memorie secretariis exa
rent .

Tempib⁹ pētā latent & tempore patent

Non turbetur fili tue mētis sinceritas . si di
scolos exaltari . si plerūq; vicis metitos in
caducarum rez adeptōmbus plus bonis et
iustis videris p̃sperari . id quidem ex eoz p
teruis actibus puenire non credas . nec quod
fallaces ip̃is ad tempus arridentes successus
ip̃orum lucretur peruersitas . ob id enim for
tune rota volubilis . ⁊ nunq̃ retēibilis . tales
de sua malicia cum puer se egerint gloriātes
et sua clipeo puidencie non p̃mumētes . no
iussima in altum collocat et sublimat . vt in
de inopio casu graui⁹ labantur ad ima ipsos
alliciens . vt decipiat . arridens . vt derideat

dicans vt paupes facti fleant . erigens vt po-
stmodum collapsi non resurgant . q̃ si forsi-
tan tota terrenoꝝ largitrix . tales in aduersi-
tatum pelagus non merferit quo quando vi-
uūt . soluto tamen naturali debito ciu obnox-
ia noscitur tota ade posteritas formidandum
dei iudicium bonis malisq̃ iuxta suoꝝ exigē-
ciam meritoꝝ tribuens effugere non vale-
bunt . tunc latencia p̃senti palam facta scelera
⁊ manifesta puniet equissimū iudicis iusticia
que cunctis tunc euidentissime deposita mo-
lis carne patefcunt . quia vt docet vulgare
prouerbum omnia tempus habent .

PRVDENCIA

Corporis exigui vires cōtemnere noli .

Spīmaz iunctaz densitas rosei floris amem-
tate letatur testea nucis duricies nuclei dul-
cedinem prudenter abscondit . et non nūq̃ lu-
tea vasa figuli preciosis ornatibus perfun-
guntur . Sic per sepe generatōis abiecta cor-
pora indecora effigie aut mēbroꝝ cōpositōe

deformia insignioris anime titulis decorant
Porro huius iacturam dispendii sapiēs breui
dolore compensat Nam dum in subiecto ho-
minis sapiencia presidet • virtus obsequitur
et ratō tanq̃ familiaris vernacula cōmittat̃
corporee molis pauperiem • lugere non expe-
dit • Nam ancille deformitas in patrifamilia-
as domo tollerat̃ • facillime vbi domia inme-
si decoris scemate radiauit

Consilio pollet cui vim natura negauit:

HVMILITAS

Quem scieris nō esse parē te tempa cor-
de •

In corporalibus exercitiis • in collatōnibus
et studiis nō semper expedit potentōrem vi-
ctorie prerogatiua potiri • sed non nūq̃ poste-
riorem se fingere in certamine • qui prior in-
uemiri poterat • ne dum semper in alios domi-
natōnis imperium vendicare nititur • Inter e-
dum exosus pluribus • et multipliciter puo-
cat⁹ succumbat vilius • quo a victo fuerit su-
peratus • et hoc vincendi genus retrogradū
nos generaliter irridemus

Victorem a victo superari sepe videmus.

LENITAS

Adversus notum noli contendere verbis

Ignis materialis facili palearum adustione succenditur. cui si lignorum struem crebra repetitione frequenter apponas. in atrocia flammarum incendia conualefcit. Sic in amicorum convivio modica iniuriose vocis seminaria. in contumelias pullulant vinculis amicitie perpetue dissipatis. et hoc malo sapienti nihil deestabilius. ut thesaurus incompatibilis summi laboris artificum conquisitorum rumusculis unius momenti deperat. et provocata iniuriis amicitia. iam in amicum gladium hostilitatis accuat. dum crudescit

Verba parent litem lites prelia. prelia mortem.

Lis verbis minimis interdum maxima crescit

CARITAS

Invidiam nimio cultu vitare memento

Pusillanimitatis depressa pauperes. perspiratis

indaga et emula honestatis. dum aliene prosperitati dolenter inuidet. primos in semet-
ipsa aculeos expit. non enim legis diuine im-
perio vlla sanctio repitur equior. quam iniqui-
tatis artificem sue adiuuentōis legibus in-
terire. anxiat. ut equidem liuoris attractu. dum
aliquos prosperari cōspicit. dum alios letari
p̄uidet. et attendit aliquos prosperari. suas re-
putās iniurias. et quicquid alteri p̄conantis
fame cōtingerit. tanquam sibi noxium et infestū.

Que si nō ledit tamen hanc sufferre mo-
lestū est **SIMPLICITAS**

Quid deus intendat noli p̄quirere sorte

Si diuine maiestati latrialis reuerēcie obse-
quium p̄bere studeas subiectuum tante sup-
stitōis macula a tue voluntatis affectibus
secludat. ut nullus diuine voluntatis aut di-
spositōis circa futura cōtingēcia curiosus ex-
plorator existas Ne in illud maledictū mosai-
ce legis incidas Bestia quā montē tetigerit lapi-
dib9 obruet. Seu in illud gmiatoriū sapiētis

contemplator maiestatis opprime^r a gloria
Quodem amplioris demencie repitur iudiciū
quā vile patrifamilias mācipium et eius re
demptū nūmismate. et speciali gracia manu
missum. in tantā p̄sumptōis erigat^r arrogā
ciam. vt ad p̄lilitatem duratōis aspiret. an
helans inuito dño vt secretari⁹ cōsciū habe
atur. Verūtamen nōnulli mortalium. eo de
teri⁹. quo cōtumaci⁹ iugū deitatis abiciū^r.
dum abusive mētis p̄teruiā ydolatrie vesa
mas sumētes magos cōsulūt. et arioli carac
terib⁹ ac figuris intendūt. responsis demo
num ac phitonū stridorib⁹ veritatē cōuiciūt
futuroz. Alii vero ex garritu auiū ab extoz
intuitu a motu mēbroz. a mulierculaz asp
ectu. piramidib⁹ ab aquaz gurgitib⁹. a line
is manuum. a figuris terraz et infinitis in
hūc modū p̄nosticatōnū generib⁹. veritatis
noticiam deserpere moliunt. in diuine ma
iestatis iniuriam semīarium reuocantes ydo
latrie. et graue crimino se factōis assequen
tes periculum. nulla dierum vetustate de
lendum nisi reflexis sue puerilitatis habemīs

vel vita resipuerint vel in morte

Quid statuatur de te . sine te deliberet ille .

SPES

Rebus in aduersis aīm suspendere noli

Si fortune seuientis asperitas tue mentis hospiciū potenter inuasērit . aut cōcussus corporee molis angulis . serali animo mineat perniciem . non idcirco mentis constancia . muro vallata fortitudinis in foueam despationis abcedat . sed clipeo confidentie fortōris armata . omnes equanimiter tolleret infortunii tempestates . supstite quidem in aīo spei anchora quantūcūq; seuiat mūdus . frēdat hostis . impet⁹ fortune terreat . non preualebunt aduersarie potestates . non ob hoc tam tante soliditatis fundamentum corruet . q̃ spes indissolubilis nullo machinatōis impetu derelinquit

Spem retine spes vna homīem nec morte relinquit .

VTILITAS

Rem tibi quā noscis aptā dimittere noli
Si necessariis vsibus quāq̃ tibi optunū conti
gerit possidere . non pte faciliter in alteꝝ trā
sferatur . ne cum necessaria incaute deseris .
paupertatis laborintū repente subeas . p̄diga
litis ludibrio maculat⁹ . dum em̄ substācie
partem imprudenter abigis . tota successiue
defluit cōstituendus in p̄ximo in paupertatis
memib⁹ et in ualua

Fronte capillata post hec occasio calua

PROVIDENCIA

Quod sequitur specta quodq̃ imminet
ante videto

Moderatricis prudēcie cacumina amplectens
circumspectōis oculo meditari studeas p̄sen
cia et futura . Sentēcie venerabilis senece nō
immemor sic dicentis . Si prudens es . anim⁹
tuus tribus tempibus dispenset̃ . p̄sencia or
dina . futura preuide . p̄terita recordare Ali
oquin si actiuū p̄ctōꝝ obliuiosus extiterit
nullius experientie regulatus industria . in
agendis tuis claudicans . nullo certitudinis

firmaberis fundamento . et si futuroꝝ caute
las non adicias . futura piculoꝝ non euadas .
Rep̄sentans igit̃ iam biformis effigiem con
sideratōis visum dirigas utrobique .

Illum imitare deum partem qui spectat
utrāq;

TEMPERANCIA

Forci⁹ ut valeas interdū parcior esto .

Ratōne impante diuina humane carnis man
cipium placibili fragilitate letat̃ . Nam si ac
curatōri pcuret̃ industria . excessiua sagina
tus dulcedine in dñe sue castꝝ audeat ciuilis
belli rabiem inflāmare . sed per paucis et te
nui⁹ homo exterior cōtent⁹ stipēdiis . inte
riorem studeat scienciaꝝ et virtutū exerci
ciis saginare honore digno reputās . ancillam
psidere dñm ac dñam famulatui subseruien
do quidem viciis et pscribēdo virtutes

Pauca voluptati debent̃ plura saluti

SAPIENCIA

Iudiciū populi nunq̃ cōtempseris vnus .

Multorum et precipue sapientum sententiam calculo approbatam temere contrarietatis obice non refellas. ne aura superbe vanitatis impulsus prudentie tue modum non statuens. sed te tollens in arena aliorum sententias puerpendas. tam te siquidem presumptoris abusus odiose contentionis fomites et exagitados derisionis stimulos perurit et adultos

Ne nulli placeas dum vis contemnere multos

PACIENCIA

Sit tibi precipue quod primum est cura salutis

Perfectiōis humane felicitas. que in sublimi bonitatis existēcia collocat^r feruentōri capte tur desiderio. et habita cōseruet^r diligēcius Nam totius hūani desiderii apicem comprehendit Verū tamen si nostre erumpnose labilitatis mutabilitas. variis appellat^r incomodis. et multiuariis tribulationum doloribus atterat^r non ob hoc liceat in murmuratōne lamentationis voces erumpere nec temporum malignitati attribuere ea que iusto moderamine statuerūt diuinitatis archana plena sapie et doloris.

Tempa ne culpes . cum sit tibi causa do-
loris

SAPIENCIA

Somnia ne cures nam mēs būana quod
optat

Nocturne visionis fantasmata . que diurne
cogitatōis affectas imagines rep̄sentāt ab
ditis replere mīsteriis non cōfidas . Nam si
heri futuroꝝ euentum vaticinari p̄sagium .
curiosa p̄scrutatōne contenderis . non sine di-
uine maiestatis iniuria diuinatōis nota con-
taminatus censeberis . Sane ad eandem sup-
stitiōis spēm audenter referas laruas . som-
nia et lemures

Dum vigilat sperat p̄ somnū cernit id
ipsum

LIBER TERCIVS

Quicunq; velis carmen cog-
noscere lector

Viciosi conuictus declinare volens
naufragium . & virtuose habitudinis iocūdis
indui vestimētis . ad sequēcium p̄ceptorum
canones conet̄ aures bibulas inclinare . qui
bus in cellula memoriali recōditis . & opib⁹

exercitatiois expletis . moralis vite summā
offeret gracia et virtutibus polimite

Hec p̄cepta feres que sunt gratissimā vite

DOCTRINA

Instrue p̄ceptis animū ne discere cesses

Immensa conditōis humane dignitas diuini
priuilegiata fauorib⁹ . in sapiēcialis cog
nitōis lumine stabilit̃ . qua comp̄hensa . su
prioribus intelligēciis similes . et ea neglecta
iūmentis insipientibus non dissimiles inueni
mur . toto igit̃ intentōis conamine ab anie
hospitō ignorācie detergas rubiginem . ymo
iugi studioꝝ exercicio . et scienciaꝝ lampa
de . ip̄am foueas & accendas . ne ignorācie te
nebre scens erroribus . ac doct̄ime salutis ex
osa vitōꝝ fiat pedissequa et ppago .

Nam sine doctrina vita est quasi mor
tis ymago

INNOCENCIA

Cū recte viuas ne cures verba malōꝝ

Rectioris vite incedens p̄ tramites arciores

si detarctoꝝ maliuolis oppūgeris insultibus
si in te cōuent⁹ malignācium omīa venena-
te machinamēta detractōis cōponat . nō ob
hoc sincere rōnis immobilitas moueat̃ . Nā
hoc solum sibi pprium vendicat virtualis e-
minencia in solio celsitudinis collocata . q̃ li-
uoris aculeos expiritur instanci⁹ . quib⁹ nec
verbose correptōis quasi iniuriā ppellēdo
vicem maledictis referat . nec a virtuose sta-
tōis culmiē transferat̃

Arbitrii nō est nostri quid quisq; loq̃t̃
VERITAS

Productus testis saluo tñ ante pudore .

Ad p̃toris vocat⁹ iudicium . vt super delato
quolibet amicoꝝ crimīe phibeas testimoniu
veritati . quousq; poteris . amici reat⁹ licet
tibi p̃spicuos silentii cautela cōtegas . et co-
lores . salua tamē in omīb⁹ fidei ⁊ honesta-
tis reuerēcia . quas amicitie p̃ferre cōuenit .
Seneca dicēte . non amicitie reddas testimo-
niū . vezꝝ potius veritati . huic phūs in suis
ethicis p̃mo . Ambobus existentibus amicis

sanctum est p̄honore veritatem . ne detra-
ctōis ignom̄ia . aut cōsensus criminis mor-
deri valeat et cōuinci

Quātumcūq; potes celato crimē amici .

SAPIENCIA

Sermones blandos blesosq; vitare me-
mento

Virulētas lingue blandientis fallacias . nisi
furdo p̄teribis auditu subite deceptōis laq̄
um non euades . quantūcūq; em̄ de numero
vitōꝝ audieris seductorio more blandiri aut
muliez ritu sermones vocibus delicatis in-
fringere . aut lenocinātis lingue blandicies p̄
occupare suspiriis . aut misceri singultib⁹ in-
teriectis . ibi tacite captōis laq̄os prudēter
aduertas . Qui intanto disponunt efficacius
quāto sophista verbosus tibi p̄suadere niti-
tur lingua dulciloqua et studio malignandi .

Simplicitas veri fama est fraus ficta lo-
quendi

MAGNANIMITAS

Furti animo maneat cum sis damnatus
iniquē

Cum violēcia iusticie psecutoris te pspican
ter inuasērit . tunc animis virilib⁹ vtendum
statuas . mollicie semie exputo Alioquin si ri
goris primacia equo vecta supbie p campos
arbitrarie volūtatis excurret . nullo cōtradi
ctōis obice pposito totā confringeret segetē
rōnis Si ergo in calūpmio sō iudicis auditorio
pperam cōdemnat⁹ extiteris . cōstancie mu
rum . ac resistēcie vallum . festines opponere
ne iusticie maceriem depulsam inueniat . aut
pietes inclinatos Nam recte rōnis iuditō du
plici plaga cōterit⁹ . qui damnabili mulctat⁹
iniuria ex dissimulatōne cām malignādi tris
buit inimico

Nemo diu gaudet qui iūquo iudice vin
cit .

AMICICIA

Cum tibi vel socium vel fidum queris
amicum

Si p̄claz amicicie fedus cum quolibet hoīm
volueris adipisci . non nature claritatis insig
nia . non fortune venustatis p̄comia . non co
piose suppellectilis sarcinulas . non mundane
dignitatis primicias intueri . sed si sciencia

claritatis pfusus . si virtutū pondere trabea-
tus . si fame p̄conātis munere laureatus exti-
terit . etiam si blādiētis fortune nouercantes
expiat̄ insultus . huius amicitia postulāda se-
duli⁹ amplectenda . virili⁹ ac totis conatib⁹
obseruanda .

Nō tibi fortūa est hoīs sed vita petēda.

PAX

Litis preterite noli maledicta referre .

Feralis beluaz atrocitas leuissime cōcitāt̄
iniuriis raro vel nunq̄ pristine lesionis iniur-
riam derelinquēs . homo quidē nature solen-
nioris artifi tō p̄creat⁹ . dum loco rōnis inde
sinēter astringit̄ . ampliato distractoris pal-
lio sine causis vrgētib⁹ ḡturbat̄ . rari⁹ et ce-
leri⁹ demulcet̄ . q̄ si semel accepta iniuria
cōsueuerit prioris iracūdie morsus repetere
et pacis cathenā dissoluere . malignitati sub-
scribit̄ et credit̄ in decoz

Post inimicicias irā memisse maloꝝ est

MODESTIA

Non te collaudes nec te culpaueris ipse .

Philargie pomposa ventositas aure ventila
bro blandiētis illecta. ppriis seducta iudiciis
dum sue pbitatis merita indebire cōsidera-
rōnis mensura ppendit. a rōnis tramite de-
uiat. et oberrat. dum eīm supra se ampullo-
sa temeritate sustulit magnificoꝝ actū ex-
cellēciam violēter vsurpat. et dum exteri⁹
vox pconia ipā inuicta se dolenter absentat
tunc absentator immerite laudis emulus mul-
tisflue cōmendatōnis titulis indebire laudis
pconium solennisat. vnde hec pestifere sedu-
ctōnis vippera. eo pcauēda diligenci⁹. et ab
agro cōsciēcie maturi⁹ ppellēda. quo ingra-
titudinis cōtagia veneno in offensam diuine
maiestatis attentat. quā absorbet cecitatis
fouea pfundissima et inanis

Hoc faciūt stulti quos gloria vexit ma-
ms

TEMPERANCIA

Vtere q̄sitis modice cū sumpt⁹ abundat

Si pflante bozrea et aquilonis vehementia.
cōspirante protentis velis ac nauigio libero
in altum pelagus scaphā im̄egerit. secuturi

naufragii discrimina non euadet. sic cōformi
pilitatis exēplo. dum exigua dotat⁹ substā
cia. multiuarios grendit exercere largitōnū
abusus. debilitato p̄tm⁹ fundamēto tue p̄spi
tatis serenitas subito corruet in ruinā. ⁊ dū
p̄prie fatuitatis expieris stipēdia derisionis
patebit obprobriis. Id future quidē paup̄ta
tis famosa gstitutō domicilia. cū quotidiani
victus peculiū sine augmēti benefitō oblatōe
cōtinua detrabo et emūgo

Labit⁹ exiguo quod partū est tpe lōgo.

MORIGERANCIA

Insipiēs esto cum tempus postulat aut
res.

Si recte deliberatōnis cautela hūano cōuictui
morem geras. te exhibere festines. nō vni
formē cōformiter. sed difformit̄ vniformē
dum sapiētū gistoris aut senatorum giliis
interesse gtigerit. tūc grauitate fūgendum
⁊ iocositatis in exiliū relegato tripudio. que
rit maturitatis folio stabiliri Cū vero studio
si laboris relegato discrimēe cōitanciū mul
titudine ludrica recreatōnis solacia in laboris

p̄miū p̄sequet̄ . tūc phas erit . vt disciplina
moderatōis attenta . gratuita loco sitaris so-
lacia misceant̄ . ⁊ q̄to p̄ loco et tempe in his
ridiculor̄ gestib⁹ q̄ris p̄comia . Nā hui⁹ vir-
tualis moderatō censet̄ actualis vite ductrix
et alumpnā

Stulticiā simulare loco prudencia sum-
ma est

CASTITAS

Luxuriā fugito simul et vitare mēto
Celebrioris fame titulos ⁊ virtualis coassiste-
cie iubar rutilans . sibi desiderās . coaptare
veneree donatōnis nephandū impiū . ⁊ sordi-
de cupiditatis ambitū declinare festinet . nā
si quis tam altissimē seruitutis opedib⁹ semp
fuerit alligat⁹ . libertate p̄scripta . toti vici-
or̄ collegio vectigalia seruitutis adiciet . vi-
lissimo tamen carcere infamie notat⁹

Crimē auaricie nam sunt cōtraria fame

FIDES

Noli tu quedam referēti credere semp.
Sagax nature discretō mirādo p̄sagio mores
instruēs hūano corp̄i duplex organū stabili-
uit . per hoc patēter insinuās . hoīb⁹ debere

auditu p̄cipe plurima . assensu vero recipere
pautōra . Nā dum lingua volubilis loquaci
tatis emula . et ignara certitudinis . more a-
rūdinis agitate ad omēm ventū garrilitatis
impellit circūamicta pallio hospite suū falsa
credulitate seducit . et dū falsitatis p̄micerie
rumores crebra repetitōe succedūt . v̄erose
mēdositatis arguūt . ⁊ in actore suū sinistre
opinionis dispendiū machinātur

Exigua est tribuēda fides qui multa lo-
quūtur

SOBRIETAS

Que potu peccas ignoscere tu tibi noli .
Tergiuersatrix hūane abusiōis temeritas .
licet innumeris obnubilet̃ errorib⁹ . In hoc
tamen p̄cipue patrociniū sue vitōsitaris assu-
mit . quod a reb⁹ causatis . que iuxta scriptu-
re testimonium . a summo artifice facte sunt
optime . iam nō sine creatoris iniuria sue trās-
gressiōis macula cōtamīant̃ . Nam cū vene-
reis detimētur voluptatib⁹ . violentū nature
causant impulsū . Si vero castrimargialis
ingluues eos vehēmter obsederit . a deo ut
p̄sepe noctes paciant̃ in sompnes . in calicib⁹

vacuādis ebrietatis crapula delibari liquoris
fames incōscias sue turbatōis materiā assē-
uerāt . ⁊ hi omēs agitati spū insipiēcie erra-
uerūt in inuio Nā quod in dñter se exhibet
ad volūtātē . vt cōcessum nulla poterit relin-
quēcie macula creaturis adici . que sola ⁊ in
solida remaneat arbitrio cōmittētis

Nam crimen nullum vini est sed culpa
bibētis

PRVDENCIA

Cōsiliū archanū tacito cōmitte sodali
Humane nature spēs . dissimili copulata cōiu-
gio . mētis et corpis cōtrahit vniōnē . et vtri-
usq; incomodis creatrix natura prouidit . ne
crebre fatigatōis baculo hoīes frequēter at-
triti in despatōis foueam laberent . et anīe
quidem pcurādo solatō . amīcie federa pru-
denter aptauit . quib⁹ alternatī cōmuīcatis
mētis angariis mutue cōsolatōis stipēdiis de-
mulcemur . Si vero corpales molestias expiri
cōtingat medicoꝝ piciam cōsulcōdum cēsuit
qui erbaz virib⁹ . aut pigmētoꝝ virtutib⁹
nature damna resarciūt . quos honorari scri-
ptura gmeōrat . sic defert nepotul⁹ patrueli

Corporis auxiliū medico cōmitte si deli
PACIENTIA.

Successus idignos noli tu ferre moleste

Si fortune seuiantis aspiras te valida gtrurba
tōne gcuſſerit . non te subito moueat gtrur
batōnis impulsus . sed ppria demeritoꝝ fa
cinoza remiscens . de diuine bonitatis iudicō
hoc retributōis iudiciū ſencias pceſſiſſe . ſu
perne quidē equitatis imperiū hoc iudicio ſe
ueritatis utit̃ . ut more paterno delinquen
tibus filiis : in pſenti gladiū ſeueritatis obi
ciat . ut vexacio tribuat intellectū . Repro
bos vero ⁊ a filioꝝ numero ppetui anathe
matis diuiſione ſecluſos . in mundane pſperi
tatis fouet ſubſidio : tanq̃ meritoꝝ vacuos .
ac vili remuneratos nūmiſmate quos tamen
in ſorte hereditatis ppetue ⁊ in filioꝝ nume
ro nō agnoſcat .

Indulget fortūa malis vt ledere poſſit .
PROVIDENCIA.

Proſpice qui veniant hos caſus eſſe ſe
rendos .

Docent nos salomonis eloquia . vt palpebre
dirigāt gressus nostros . ⁊ iuxta poetarū car
mīa iā bicipitis imitemur effugiē . qui prio
ra cōspiciēs posteriora non negligit intueri .
In agēdis igit̃ posteriorū euētus casus fortui
tos . et nouercātis fortūe iaculamētis oculis
diligēter opponēt . dū forsan in postez p̃spe
ris recedētib⁹ . ⁊ aduersa sorte secuta in gla
dium durioris casus impegēris . moderatōri
mēte sustineas q̃ p̃uidentē aīo p̃uidente .

Nam leuius ledit quicquid p̃uidimus
ante . **DILIGENTIA.**

Segniciem fugito que vite ignauia fer
tur .

Validis occupatōem exercitiis viriliter as
suefcas . Nā si sub torpēte ociosiatis desidia
t̃pā trāseas . feriata mox elanguido corde vi
ciorū riuis ebuliēs . omnē mentis hūane p̃cio
sam substantiā afferet ⁊ disperdet . exercen
da est igit̃ aīa meditatōnib⁹ arduis ⁊ utili
bus sapie studiis . corp⁹ vero impellendum
virib⁹ non ad languorē desidie sed ad opus .

Nam cū anim⁹ languet consumit mer-
cia corp⁹.

REQ VIES.

Interpone tuis interdū gaudia curis.

Diuina laboris assiduitas . nulla q̄etis inter
capediē recreata vires aie potēter emollit .
⁊ laboris pseueraciā intercludit . iuxta illud
Virt⁹ ingeniū labore studiū frequēter deficit
sic sine requie nemo quotidie studere suffi-
cit cursus ḡtinu⁹ . labor assidu⁹ . equū debi-
litat . sed vsus renouat spūs ⁊ vires excitat
Miscēda est igitur hūanis laborib⁹ gaudio-
se ḡsolatōis relaxatō q̄ tante moderatōis
studio teneatur vt sicut medicinis vrimur .
nec excessus in lasciuiā supfluitatis impellat
nec affect⁹ animi ducat in scandalum et hor-
rorem .

Vt possis animo quēuis sufferre laborē

DISCRECIO.

Alterius factū ac dictū ne carps̄eris vn-
quam .

Si pprie transgressionis vltor ydone⁹ nō dis-
simulator exriteris . ad alium reat⁹ maculas

iudicis condemnantis oculos non conaberis
retorquere. qui em̄ liuoris dente q̄dempna-
tōis forpice. vel irrisiōis notam̄e pximo
rū laxus qsueuerit laceſſere. crimino se q̄sci
entie se fateſ̄ participē aliem̄s irrisiōibus
impoſteꝝ impellendꝝ ambigat̄. Ergo q̄nto
ciꝝ a q̄ſcie thalamis ⁊ a lingue pruritibꝝ im-
pulsū temerariū aliene culpe iudiciū. ⁊ irri-
ſionem depellat conſciencie morbus ater.

Exemplo simili ne te derideat alter.

PROVIDENCIA.

Quod tibi ſors dederit tabulis ſuprema
notato.

Cum fortūe volubilis munificētie te nouiſſi-
me benigno fauore p̄ſequēs vberiori p̄ſpe-
ritate repleuerit. tūc ſagaci fretus q̄ſilio lar-
gita donaria cū debita moderatōe diſpenſes
ne p̄digalitat̄is diluuiꝝ circūuentꝝ deriſiō-
is publice noteris infamia. dū p̄prie teme-
ritatis iuſticia plenilunio veneris in eclipsim
dū ea q̄ plurimis videbāt̄ effundēda t̄pibus
q̄ſracta moderatōis ſtatera ſubiro ac iuſtiliter

disperguntur.

Augendo serua ne sis quē fama loquat̃

LARGITAS.

Cum tibi diuicie supant in fine senectē.

Si vberes diuiciaꝝ aceruos te senescente possideas. tūc pessula tenacitatis effracta ipsas liberalitate magnifica distribuēdo effundas. Nā thesaurisare posteris ⁊ auaricie macula sue vite terminū demigrare censeat. absurdū ⁊ non dissimile his qui aratro sulcāt arenas vel triticum semiant in miricis.

Munific⁹ facito viuas nō parcis amicis.

CONSILIVM.

Vtile consilium dñs ne despice serui.

Diuine distributionis largitas copiosa apud qm nulla psonaz̃ repit̃ acceptio frequenter psonis hūilibus dona sapie vberiora infundit fugiēs cathedras optimatū Si ergo qspiā de vernaculis. vel tibi qlibet inferioritate subiectis. qsiliiū vene maturioris offerat.

gratâter hoc suscipere . non obaudiēs animo
indignanti . Nec 9tra sapientis 9siliū pprie
imitaris prudentie . dū alienam abicis quod
indicatur .

Nullū si pdest seruū contempseris vnq̃
MODERANCIA.

Reb9 & incēsu si nō est quod fuit ante

Si nouerca p̃speritatis negligēcia . seu fortu
nati casus euentus peculii fines inuasit . iā
paupertatis sedus maximū minātes non obhoc
pusillamimitatis deprimaris sub folio . sed ri
gore 9stancie seruato sufficientiā giuge am
plectaris . fortūe quidē crebra mutatio ⁊ mo
biliū distractō 9sueta viriles mētes effunde
re nunq̃ .

Fac viuas cōtent9 eo quod tēpora pre
sent . **MATRIMONIVM**

Vxorem fuge ne ducas sub nōmie dotis

Si mortalibus vinculis te aliquociens obli
gari delectet . nō possessionū copias . nō diui
ciarum habūdantias p̃ncipaliter nancisci .

contendas in giuge. Sed mox decus. virtutū
insignia. et generis claritatē. quā si cogni-
ta veritate ppenderis. amoris generositate
degenerē. aut iracundie stimulis agitatam.
ab eius vinctulis pperanter effugias. etiā si
summū culmīs copiaz et claritatis attollat
honoribus. nam talium cōiugioz nouissima
utriq; parcium sordida sunt et infesta.

Nec retinere velis si ceperit esse mole-
sta.

EXPERIENCIA.

Multorum disce exemplis que facta se-
quaris.

Si regulate morigeratōis cacumia gradatim
queras ascendere. alienoz euentuū frās sedu-
lus exploratoz. qz dū alios retardaberis sue
prudencie mīsterio in suis pspertos actibz
ālios vero detrimentum ex suis opibus asse-
cutos. facili cēsura iudiciū gmetare licebit.
quid agendū vtilius. aut totaliter relinque-
dum. noueris equidē qz p̄sentis vite decur-
sus nobis mirabili varietati subfuit. In quo
expientia repitur p̄miceria et ministra.

Que fugias . vita est nobis aliena ma-
gistra .

PROVIDENTIA.

Quod potes id tēpta . opis ne pondere
pressus .

Si arduū aliquid te oringat . aggredi . vires
tuas primit⁹ meciarīs . ne pressus mole pon-
deris nimia fatigatōne succūbas . assequens
plebis ridiculū dum abusiua seductōe incho-
atum opus deseris imperfectū . sanctius equi-
dem a magnis est actibus omnino desistere .
q̄ q̄ inceptum temere relinquo .

Succūbat labor & frustra temptata re-
linquas .

CORRECTIO.

Quod nosti factū non recte noli silere .

Si motus malignantium scelerose factionis
ppetrata malicia leges publicas pturbaues-
rit . cuius rei taciturnitas paucis vel pluri-
mis faciat detrimentum ppalandum est ve-
locius . ⁊ ad aures publicas deducendum . ne
forte maligne reticens iniusticie arguatur .

tanq̃ malens facinorib⁹ silendo tacitum pre
bere consensum . quam maloz indignatōne
recepta obuiare in omnibus arguendo .

Ne uideare malos imitari velle tacen
do .

IVSTICIA .

Iudicis auxiliū sub iniqua lege rogato .

Legalis iuris seueritas particulares casus cō
spiciens moderatōem exigit indicāris . Alio
quin repente vertet̃ in perniciē . que mode
ratōne iustissima fuerant ab initio gstituta .
dū ergo rigore legis acceperis . gtra pprie
institutōis calculū tuis negociis inciuiliter
aduersari ad legis declarādam sententiā pa
trocinū iudicis interpellas . hoc em̃ legalis
institutō exigit . vt interfret̃ benign⁹ . et
ei⁹ obscuritatis nebule equissimi censura iu
dicis obseruet̃

Ipse em̃ leges cupiūt vt iure regant̃ .

PACIENTIA .

Quod merito pateris pacienter perfer
re idipsum .

Dum iusticie feueritas criminum qualitati
terminio caritatis responderet. nulla nouitatis
tempies aut nouitatis species exigat. dū et
rōnis iudicium scrupulū dubietatis amouet
et ppetrate culpe gscientia alara sentēcia non
discordat. Nā vt ait boeci⁹. Si mali sui cri-
mīs deformitatem cognoscerēt. se pberent
iudicibus puniendos. vt sui reat⁹ deformi-
tas iusticie medicamie declaret. dū ergo pa-
trati sceleris immanitas abiecto silētio cūctis
innotuerit. flagellū rigoꝝis inflicti modeste
sustineas. ymo in pollente sinderisi et gscie-
ntia ptestāte te ipm argue et gdempra.

Cūq; re⁹ tibi sis ipm te iudice damna.

DISCIPLINA.

Multa legas factorum. lectis perlege
multa.

Conscrutatoꝝ sedul⁹ volens multiplicib⁹ stu-
dioꝝ vigiliis sapie matris cubiculū introire
varia pquisitōnis indagine multos rime tur
autoꝝes. et plurimoꝝ pquirens studia discre-
tōnis ventilabꝝo. a veris falsa. et imperitis

perita firmitatis cautela discernat. ne sophi-
sticatōnis verboritate g̃fusus. aut equiuoca
tōnis nubilo circūfusus. opinionem veritati
preferat. ⁊ seductori doctoris non tribuat ⁊
pphete.

Nā miranda canūt sed non credenda po-
ete.

MODESTIA

Inter cōuiuas fac sis sermone modest⁹.

Inter exteroꝝ epulas veneratoꝝ accūbens
lingue ventilabꝝum sagati moderatōne re-
frenet. ne si paulo licenci⁹ in verba scurzili-
tatis aut dolose loquacitatis defluat. g̃tuma-
tōnis neruū referat in actoꝝem. quod faci-
li medicamine non poterit aboleri.

Ne videare loquax dū vis vrbānus ha-
beri.

SAPIENTIA.

Conjugis nate noli tu verba timere.

Si pturbatōnis incendiis agitata ppꝛia vx-
oꝝ ebuliens voces multimode lamentationis
effundat gemituum singultibus dilataris.

His de causis nullatenus virilis exacerbetur
ostentia . aut muliebribus mora fletibus agi
tet . Nam hoc habet propriū muliebris sexus
fragilitas ubi habūdantōis luctu depromit
iudicia ampliora future deceptōis reciacula
pretendit . dum vultū lacrimis irrorat .

Nam lacrimis struit insidias cum femi
na plorat .

TEMPERANTIA.

Vtere quesitis sed ne videaris abuti .

Copiose suppellectilis ditat . beneficio tāto
regiminis ordine cōmissa tibi beneficia mo
dereris . ut nec superfluitatis victo nec tena
citis notat infamia pfectōis medium va
leas obtinere . Nam dum inutili & superua
cua prodigalitate possessa distribuis . inopie
domum ingredieris . fatue prodigalitis voca
bulum assequeris indeteriora ruitur picula
Nam experientia docente . cognouimus q
ab opulentia in sterilitatem prolapsi subito
carentes propriis in aliorū apparentia capiunt

Qui sua cōsumūt cū deest aliēa sequent̃
MAGNANIMITAS.

Fac tibi ꝑ ꝑemis mortem non esse timen-
dam.

Mortis imperium a cuius iurisdictione nul-
lus eximit̃. valida mentis ꝑstancia ꝑstola-
ri contendas. que si nichil utilitatis habet.
hūane tamen vexatōis remediū est mūdi ca-
sus ꝛ terminus ac laborum.

Que bona si nō est tam finis illa malor̃
est. **TACITVRNITAS.**

Vxoris linguā si furgi est ferre memen-
to.

Preciose confectōis aromata vasa m̃terclu-
sa futilibus nichil ex ꝑtinentis vasis ineptia
diminuūt de valore. Si ergo tue vxoris ani-
mū sapiē balsamo redundantem cognoueris
eiꝰ consilia ꝑudentie firmitate submixta. nō
memieris aspernari. sed tanquā sugens mel
de petra oleūqꝫ de saxo durissimo sectari. ne
duplicis tribulātie mordeat̃ angaria. dum
nec loqui permittitur. nec silere.

Namq; malū est nō velle pati nec posse
tacere.

CARITAS.

Equa diligito caros pietate parentes.

Paterne veneratōis officiū quod oīm legū
traditio impat et indicit multa fidelitatis
obseruantia teneat. ne te ingratitude vi
pera rore toti9 pietatis acerbans in foueam
sue captiuitatis includat. in diuine p̄ceptōis
imperio violato. nec minori studio genitri-
ci tue morem ciuilitatis exorbans ip̄am nul-
la repugnantie conturbes affectu discolor et
amētī.

Nec matrē offendas dum vis bon9 esse
parenti.

Q VARTVS LIBER.

Ecuram quicūq; cupis pducere
vitam.

Si vicioꝝ declinando naufragia p̄ amena vir-
tutū vernantia loca plamicie mentis gressus
dirigere moliaris. sequentiū dogmatum re-
gulas diligēter attende. per que ōfractis ad-
uersarie potestatis viribus artē ōphendere

poteris eminentie virtualis. Inter hoc autē
quedā tibi phibitua gstitui. que recondere
memieris memorie in registro.

Nec viciis herere animi que moribus
obsunt.

Hec p̄cepta tibi semp relegēda memēto

Inueies aliqd quod te vitare magistro
DIVICIE.

Respice diuicias si vis aīo esse beatus.

Si mūdane feditatis abhorzere fastidia. Si ve
nenate dulcedinis muscipulā. que in hoc ter
rene habitōnis tugurio instat. Si demū ce
lestia formaz ostendas theoreumata specula
ri. abiecto hūane cupiditatis ambitu. omīa
terrenoꝝ opīū pondere animo victore despi
cias ⁊ gculces. Alioquin libertas aīe artissi
mis diuiciaꝝ ligatur compedibus. nunq̄ sibi
sufficiēs. nullo cōgeste suppellectilis cumulo
poterit faciari.

Quas q̄ suscipiūt mendicāt semp auari.

SUFFICIENCIA.

Comoda nature nullo tibi tempore de-
erunt.

Abiecta cupiditatis vipera que totam spūa-
lis pfectus substantiam inficiat. ⁊ depascit
sufficiētie mensura subseruiens in mensis na-
ture beneficiis coadiuta omnē paupertatis abi-
cit lesionē. Dum em̄ attenta mentē cōsideras
quam paruis amīculis nature hūane fomen-
tatur inopia. ⁊ quā multiplicibus creatura-
rum donariis adiuuantur filii adam. semetip-
sis cōtentis extra concessa beneficia nullū su-
perfluū possunt appetere neq; debent.

Si cōtent⁹ eo fueris quod postulat vsus

PROVIDENCIA

Cū sis incaut⁹ nec rem rōne gubernas.

Insipientie nubilo obscuratus. aut prodigali-
tatis superflue tabesact⁹ circūspectōne so-
pita. ⁊ indiscretōnis mancipio aurigante in
eclipsim rei familiaris incidas. paupertatis fe-
riente baculo aut aliis variis impellaris casi-
bus euentuū sinistroꝝ non fortune seuientis

iniuriam lingue loquacis aculeo studeas accu-
sare. Ne q̄ tuis de meritoꝝ studiis rōnabili-
ter expieris in alteriꝝ cōmissum imputes le-
gem statuens fatuam ⁊ iniquam.

Noli fortunā que non est dicere cecā.

DIVICIE.

Dilige denariū sed parce dilige formā.

Licet hūane legis ꝑsilio ꝑmittēte mutue ꝑūi-
catōis necessitate pensata. pecuniaꝝ vsibꝝ
ad subleuandā familiaris necessitatis inopiā
sine nota criminis insistantꝝ. ip̄az tamē sup-
flue acquisitōis ambitū. aut cupide reten-
tōis aceruū virtꝝ abhorret. honestas abi-
cit. ⁊ hāc habendi libidinem ꝑpellitꝝ om̄e san-
ctitatis collegiū a sue statōis terminis detinere

Quē nemo sanctus nec honestus captat
habere.

CVRA.

Cum fueris locuples corpus curare me-
mento.

Si gaze vberioris donario tibi fortūe benignioris aggaudeat fortūa naturalibus non preponas . et si distrahie naturalis media corporea mores languerit . pecūialis sumpt⁹ volūtariū pbeant fulcimētum . Nam fartis maris supis ⁊ degenti corpori negantibus alimēta diuiciaꝝ possessio a futuro tocus miserie tollitur incremēto .

Eger diues habet nūmos se non habet ipsum.

CORRECTIO.

Verbera cū tuleris discens aliquādo magistri.

Si ante tempora pubertatis in pedagoge instructori manus pbuisti docibiles . morē gerens obedientie magistralis satis . ⁊ antequā te pateris imperiis obtēpare querit . ⁊ quociens iracundie seruoꝝ succensus stomachantes voces ediderit offerre debite pacie leuitatem . ne paterne reuerentie timore otempito vitā ducas plenā obprobriis atq; delirā .

Fer patris imperiū dum verbis exit in iram.

PRVDENTIA.

Res age q̄ p̄sunt rursus vitare memto

Considerato volubili humane mutabilitatis
ex cursu . non tam fatuū furiosumq; credit̃ :
q̃ mutilib⁹ ⁊ supfluis negociis occupari . Nā
et si multa lustroz spacia ad vitā natura con
dulisset reliquisset diuicias . arduis tamē ⁊
magnificis studiis implicari deliberet . Eya
igit̃ hec exercicia desere ⁊ vilioza illa relin
que studia q̃ fatigat om̃is plurimū ⁊ sollicita
tōe molē afferūt . ⁊ nullā p̃tendūt q̃fidēciam
sapie ⁊ honoris .

Inquis error̃ inest nec spes est certa la
boris .

LIBERALITAS.

Quod donare potes gratis ne vēde ro
gatus .

Si beneficentie munus gratuitum . aut aliud
quodlibet liberalitatis officium q̃ferre pote
ris gratū ⁊ exorabilem te exhibere diffinias
supplicantī . si tamen merita supplicātis hoc
exigant . iustis quidē petitōib⁹ gratū p̃e
buisse fauorē . et meritoz stipendio alienas
releuasse miseras recte sapientib⁹ creditur
virtuosum .

Nam recte fecisse bonis in parte lucro-
sum est. **CERTITVDO.**

Quod tibi suspectū est cōfestim discu-
et quid sit.

Si in quibusdam liberandis actib⁹ . agendis
negociis seu etiā p̄cauendis rōnis suspendens
iudiciū . tibi scrupulū dubie tatis emerse-
rit q̄ntocius sine dissimilatōis quemētia de-
ducas ad scrutiniū veritatis . Expiencia qui-
dem docente cognouim⁹ . quod sicut in tri-
sticia nubilosi aeris futuroꝝ imbriū predicat
vbertatē . sic inepte pplexitatis dissimilatō
ruiosa in voraginē despatōis inducēs . et
cautelā excludens remedii solet efficaciq̄ mē-
tis q̄stanciā deterzere .

Namq; solent p̄mo q̄ sunt neglecta no-
cere. **CONTINENCIA.**

Cum te detineat veneris damnosa vo-
luptas .

Si abiectis tempantie frenis venēree volup-
tatis obsequiis stipendiare militans diligen-
ter assistas . non solū impudenter sed etiā im-
prudenter . vt a tante seditatis sceno mentis

aciem solerter auertas. Hanc medicine opitulationis suscipias curatōem vt bacho ⁊ ferulis tante moderatōis federe giungaris vt nullus in alterutꝝ p̄sumat ciuilis belli rabiē inflāmare. si em̄ infaciabilis ventris abyssō non ad licitum sed ad libitum precipitanter indulges. p̄posterata ciuilitatis pollicia sensualitatis temeritas domicilium racōnis obruet. que censet̄ virtutis aduersaria ⁊ humani federis inimica.

Indulgere gule noli que ventris amica est.

HVMILITAS.

Cum tibi proponas animalia cuncta timere.

Nature create sapientissimus architector. etsi virtuales operacioni species multiplici varietate discretōis rebus creatis indidit. dū thauros armauit robore. elephantes magnitudine. velocitate tigridēs. ⁊ discolori varietate pauones. homī tñ ampliori largitatis beneficio gratanter aris sit. quia si non

corporis mole aut viriū roboze p̄matū gerit
in oībus . arte tñ ⁊ sapīa singulis geneꝝ ⁊ ge
neribꝯ singuloꝝ venerāter p̄sīdet q̄ oīa viuē
cia merito sibi ḡstituūt formidādū .

Vnum p̄cipio tibi plus hoīem esse timen
dum . **FOR TITVDO.**

Cum tibi p̄ualide fuerint in corpore vi
res .

Cum viriū prestancia te gratū nature munꝯ
dotās emīeat . euīdēcius inte largitas donato
ris hāc interdū expedit ad publice cognitōis
mūmēta deducere ⁊ ḡcessam viriū magnitu
dinē expiēciis validis exerceri

Fac sapias animo si vis vir fortis haberi
AMICICIA.

Auxilium a notis petito si forte labores

Si extreme paupertatis circūseptꝯ exterminio
aut dire p̄secutōis gladio conturberis . fide
liū annicoꝝ suffragiū intrepida volūate re
quiras . de amicicie certitudine reperturus
expienciam desolatōis remedium ⁊ reuela
tioni patrociniū habiturus . nullus enim

archigenes in medicis corporibus sit tibi pre-
stancior quam in omni obsequio generis qui le-
gali copulatur amicitia. nisi fictus fuerit aut
obliquus.

Nec quisquam melior medicus quam fides ami-
cus.

\$PES.

Cum sis ipse nocens moritur cur victi-
ma pro te.

Si nostre fragilitatis delinquentias. et nostre
transgressiois crimina pendamus. seueritatis
gladium quo alienum desideramus excidium fa-
ciliter dispendamus. non enim vacat a stolidi-
tatis scrupulo nequam. crudelitas que aliene
mentis optatus improbus ad augmentum gra-
tie proficiat et virtutem.

Stultitia est morte alterius sperare salu-
tem.

EXPERIENTIA

Vm tibi vel socium vel fidum quodam amicum.

Si sodali ticii iuris aica gutbernia. aut amici
tie tenacis federa cum quolibet hominum volueris
probare non in petele purpura. aut fortune pro-
perioris copia: sed in morte sublimi affluentia

grad⁹ tue confederatōis stabilitas vsq; quaq;
Non enim fortune donariis stabiliter amicitia
pseuerās sed sapia ⁊ virtutib⁹. quaz ad
epcio naturalibus supemiet. ⁊ multo magis
fortūe fallaciis pferēda.

Non tibi fortūa est hominis sed vita pe
tenda.

LIBERALITAS.

Vtere quesitis opib⁹ fuge nomē auari.

Si gaze perfusioris beneficio potit⁹ fueris.
largiflue dispensatōis officio nō recuses. ne
sepultis opib⁹ detestabile cupiditatis nomē
subeas. ⁊ turpis ignomię detrimentū. Quid
em̄ proficit pmtuaria liquoribus penetralia
numismatibus. ⁊ horrea opleri legumib⁹
dū horz possessor tetra cecitatis obfuscatur ca
ligine. ⁊ auaricie vinctulis irretitur. inter co
pias esurit: ⁊ sitibundus moriet^r inter vndas

Quid tibi diuicie si semper pauper habū
des.

MAGNIFICENCIA.

Si famam seruare cupis dum viuis bone
stam.

Fame decus magnificū humane dignitati ve
neratōis offerens gōdimentū. nullis studioꝝ
exercitiis efficacius acquiri t̃ aut causis solidi
orib⁹ retinet̃. quā vt spretis scenose volup
tatis illecebris. ac gtagiose sodalitatis vici
is. rōmis aurigatus curriculo. omnē impetū
pprie volūtatis abhorreas. ⁊ honeste quer
satōis studia gsecteris. ne forte sinistris cau
telatus rumorib⁹ dū alta fame fastigia cona
ris ascendere. in infamie foueā precipitanter
decidas ⁊ inuite.

Fac viuas animo que sunt mala gaudia
vite.

REVERENCIA.

Cum sapias animo noli irridere senectū

Ni si ab orbita gposite morigeratōis ober
res. annis semilibus semper existimes dese
rendum. ⁊ abiecto derisionis iaculo ppensi
oris reuerencie obsequiis reuereris pprii ca
sus tui futuri non immemor. iugo videlicet
senectutis p̃biturus ceruicē. vel iuuetutis di
spēdio moritur⁹. nec a mēte tue gsideratōis

excidat. q̄ senectutis damnosa pigricies ra-
cionis frequēter viduata moderamē ad ydi-
oticiam puerilitatis accedit. ⁊ tunc quā ioc-
ositatis solacia detestat⁹ ⁊ abhorret animo
non tranquillo.

Nam quocūq; sene sensus puerilis in il-
lo est.

SCIENCIA.

Disce aliquid nam cū subito fortuna re-
cedit.

Hūane p̄fectōis ymaginata p̄fectō nō corpo-
ris decoris determinat⁹ effigie nō honoris imē-
sitate fulcit⁹. nō diuiciarū pōdere stabilit⁹ sed
studiosi retēta solercia. hāc in carcere sapiē p̄-
mouēs ad termīos sue occupiscencie virtualis
inducit. hāc ergo gr̄mue exercitatōis p̄ciā
p̄uida sedulitate frequentes vt sapiēcie ma-
tris thalamos exercitatōis ei⁹ laurea coro-
nat⁹ introeas. detestās bestialem ignorācie
semitā sordidā ⁊ iniquā.

Ars remanet vitāq; homīs non deserit
vnquā.

ELOQ VENCIA.

Prospicito cūcta tacitus quod quisq; lo-
quatur.

Circumspectōnis moderata tempies ex mī-
nimis magna . ex partib⁹ tota . ⁊ ex indiui-
duis genera cōphendit . dū ergo inter quos-
libet filioꝝ adam te adesse gigerit quozūli-
bet sermonū adeptias vel ineptias . accepta
patientie cautela moderanter attende . alieni
sermonis imoderantiā prudenti dissimilatōe
p̄tereas . ne quandoq; ut ait salomon . Iuxta
stulticiā respōdes fatuo similis videaris eidē

Sermo hominū mores & celat & indi-
cat idē .

PERSEVERANCIA.

Exerce studium q̄uis pceperis artem .

Si subtiliori bene fueris ingenio sublimat⁹
si multis studioꝝ exercitiis agit⁹ . si demū
celū vertice pulsans . ymo sophistaz nume-
ro fueris aggregat⁹ . nō ob hoc q̄uis p̄sump-
tōis audacia te p̄fectū existēs aut nulli⁹ ex
exercitōis studio indigentē ne cū detrimento
vtriusq; tui hoīs p̄cipitāter in lapsū corruat
quod multis laborib⁹ ante fuerat acquisitū

Sicut enim manuale artificium realis frequē
ratōnis opatōne p̄ficiē. sic sapiēcialis discre
tōnis lucerna crebre meditatōnis lugubratio
ne fulciē. ac per negligētie ⁊ pigritatis igna
uia in sperate corruit in delusum.

Vt cura ingenium sic et manus adiuuat
vsum. **CONSTANCIA.**

Multum venturi nec cures tempa fati.

Si fortitudinis armatura munitus ⁊ ḡstancie
milibus fueris stabilitus fatalis vite termin⁹
meticulose sollicitudinis intuitū diligēter ad
uerteres. Ista quidē in sanabilis excruciatō hūa
ne nature aduersaria tanq̄ tinea sanitatis. ho
spitem suū anxietatis potans absinthio mul
tiplici fatigatione corrodit. Ad ardua igitur
virtutū si sapienter ascenderis inter vite deli
cias ⁊ vite hūane angustias nullā diuisionis
facies sectionē Sic possidendo terrena vt iam
celesti aīo nulla mūdane rei voluptate lige
ris. vt tandē tributū mortis exoluēs eo libē
ti⁹ exeas quo de exilio in patriā reuerteris.

mortem exhibens voluntariam non inuitā.

Non metuit mortem qui scit contemp-
nere vitā. **DOCTRINA.**

Disce sed a doctis indoctos ipse doceto.

In quacūq; hominū verſeris frequēcia hāc ſtu-
dioſe eruditōis gloriā mēte ⁊ ope pſequa-
ris. vt ab his quos virtutū nutritrix ſapientia
habūdancioribus ſuis lacius potauit. edulius
inceſſabili deſiderio pabulū doctrīne ſaluta-
ris aſſumas. Ita tamen quod quitquid in hu-
iuſmodi exercitatōis ſcrutīnio ſine fictione
didiceris gūicato labore tranſferre in ceteros
non poſtponas. Nichil em̄ ad ſalutem vtili⁹
neq; bonis moribus eque p̄menter accomo-
dum. q̄ riuos ac ſapientie fluuios in ſubiecta
plurima gratuita liberalitate deriuare. hec
eſt em̄ inſtitutio menciū optimaz.

Propaganda etem̄ eſt reꝝ doctrīna bo-
narꝝ. **TEMPERANCIA**

Hoc bibe quod poſſis ſi tu viſ viuere ſa-
nus.

Sobrietatis mensura contentus castrimargie
nauseam. ⁊ ebrietatis ꝑcures diluviū ampu
tare. postquam em̃ tiranico iure seu verius
iniuria hec pestilens voluptas corpus ob sede
rit: om̃e virtutis collegiū abicit ⁊ ꝑpellit.
nec min⁹ corporalis motus temperiē ad vari
as egritudinū possessiones inducit. felliti do
loris aculeos sub melle delectatōnis momen
tanee abscondit. aridens vt derideat aggau
dens vt decipiat. q̃ auiū cibo operit ⁊ melle
attonita gregit ⁊ attutat.

Morbi causa mali est homī quecūq; vo
luptas.

PERSEVERANCIA.

Laudaris quodcūq; palam dictuq; ꝑro
baris.

Si moralis senece documēta dulcissima vigili
meditatōne ꝑquiras in laude vel vitupio hu
manarū personarū vel actūū non excedes. vt
nec quit q̃ excessiuis laudibus offeras. quod
videtur adulatōne ꝑximū nec excessiue re
dargutōnis pugnās aculeo. quod a detractōe
maliuola non credit̃ alienū. Si tam̃ quēpiam

palam pluribꝫ aliquotiens extuleris seu etiā
acerba momorderis inuectiua in assertiones
oppositas . sic sermonis habenas visus fueris
intorquere . si nomen duplicitatis vocabulū
et honestatis titulos sanos manutenere volu
eris et indemnes .

Hoc vide ne rursum leuitatis crimine
damnes.

SPES.

Tranquillis rebus semp aduersa timeto

Si socratis cathonis et dyogenis actus magni
ficos imitaberis . immixtus validiori muro est i
cie fortune seuientis impetus non horresces .
sed quasi tetragonus semp constitutus in soli
do nulla alteratōis ineptia . aut superuenti
nubilo inexpugnabile castꝝ fori iudicis ob
ruet . Sapiens equidem constitutus in prosperis
nullo confidentie tumore sustollit̃ . dum lubri
cum felicitatis humane aduertit prudenter .
nec repentinis insultibus aduersitatis frangit̃
cum duce confidentia prosperiora quilibet se esti
mat habiturꝫ . et sic a sue valle ostencie nul
lus detinet̃ euentibꝫ nulla tempestatis iniuria

neq; vento.

Rursum in aduersis melius sperare me
mento.

PERSEVERANCIA.

Discere ne cesses cura sapientia crescit

Si rationis semitam introgressus hūane men
tis ingenuitatem attendis . nullis obsequioꝝ
functionibus . nullis exacte diligentie stipen
diis poteris ad equalitatis debitū ip̄ius ma
gnificencie respondere . Ip̄a quidem nacōne
celestis ⁊ eterni regis filia . terzemis non de
lectat̄ affectibus . sed om̄es scorzias huma
ne feditatis abhorrens iuxta salomomis sen
tenciam sue dignitatis soliū in artissimis sta
biliuit . Vt igit̄ eidem debito familiaritatis
obsequio subseruias . tue consideratōis oꝝ
culos dirigas ad sublime nūc sciencie serenātis
oꝝquiras fercula . ac nunc sapientie choruscā
tis theozcumata . ⁊ ꝑcipua actualis exerci
tatōis opera exhibeas ⁊ presentes . ⁊ si lon
go ⁊ operose sollicitudinis studio ista pegeris
nō illico fastidiat studiū aut tēpestiue desinas

ab inceptis • donec in premiffis nichil agen-
dum repias • Nam fapientie puteus ad tantā
menfuram pfunditatis attingit • q̄ eius infi-
ma poffe gtingere de mendacio quincitur et
de rifu •

Rara datur longo prudentia temporis
vfū. **MODVS.**

Parce laudato nam quem tu fepe proba-
ris •

Dum amicie fedus cū quolibet hominū te
adeptum putaueris • nulla eum firmate dile-
ctōis incōmoda molliri fufpicaris • modera-
ta tamen laudum precomis ⁊ tempata con-
fidentie ftatera eius laudes cōferas • non em̄
feductorie placibilitatis allocutō non p̄mif-
forie voluntatis imperus amicicias faciunt
effe ratas • Perfepe quidem euem̄t vt quem
habundanter lingua ptuleris ⁊ cui anchorā
gfidentie confixeris • pleniorē dum fortūe ne-
ceffitas emerferit pegrinis tibi fiat commu-
nicatis affectibus ⁊ obliqu⁹ •

Vna dies qualis fuerit oftendit amicus
SAPIENCIA.

Ne pudeat que nescieris te velle doceri

Si caliginosis ignorantie tenebris obuolutus
scientie radiante lumine te viduatū doleas .
nullius pudoris rubore aut ofusionis ignomi
nia tenearis: quomā doctiores consuleris om
ni summe sedulitatis indagine instructioris
sapienter effusus subtilius hyantibus aurib9
intellectus doctrinam suscipias salutarē : qs
enim vberius stolliditatis pretendit insamā:
quis ampliozem portionem miserie alienis
premittit obtutib9. q̄ si cecus ⁊ cespitans sui
itineris ducatum abitiat Vel si paupertatis
ymo deiect9 oblatas copias ingrata fronte re
pudiet aut iustitie miseria catenatus libera
tozem respuens pertinaci animo malit ppe
tuis sue cecitatis carceribus dermeri .

Scire aliqui d laus est culpa est nil disce
re velle. **ABSTINENTIA**

Cum venere et bacho lis semp iuncta
voluptas.

Nullum humane rationis vinculum repitur

euidenci⁹ aut potenci⁹ expitur quam secun-
dis calicibus ⁊ lenocinātis veneris stipendiis
militare . postquam eīm racōnis igniculū su-
ne fco crapulatōnis sepulcro q̄tigerit captiua
ri mox estuante flāma libidinis om̄e virtu-
tis seminariū dissipat̄ . hinc belloꝝ strages
p̄deunt . hinc iurgioꝝ obprobria . hinc q̄su-
sio ⁊ ignominia nutricia feditatis . Hec igit̄
animo victore q̄culcans mediocri p̄citate q̄tē
tus cipridis disciplinā ⁊ bachi nauseantē cra-
pulā que nunq̄ comitat̄ felicitas effugias
⁊ euites .

Quod lautū est aīo cōplectere sed fuge
lites .

FIDES.

Dimissos animo ⁊ tacitos vitare me-
mento .

Iuxta cuiusdam sapientis sententiam homo
inter cuncta animācia est volūate varius ⁊
affectōne diuersus . Scripture vero testimo-
nio inscrutabile est cor hominis quis cognoscer
illud . non igitur ex signis exterioribus q̄ fre-
quenter mendaciū q̄mittatur interioris ho-
mīs secretiora latibula p̄pendunt . per facile

et enim est inter homines regere . qui mulie-
bri more blesis ⁊ fractis sermonibus verba
deprimunt suspirantes frequentius ⁊ sophisti-
ce laudis oleum propinquant vultu applauden-
tes virgineo . Sed dum nocendi tempus adue-
nerit mordacem scorpiomis aculeum seruan-
tes ⁊ hii quidem tanta sunt cauendi diligen-
cius ⁊ tota mentis industria prouidendi . quanto
fraudulencius laqueos parauerunt consciencia
fetida ⁊ immunda .

Quod flumen placidum est forsitan lateat
alcius vnda .

INTELLIGENCIA .

Cum fortuna tua rerū tibi displicet ipsi

Cum solita fortune rabies te toruis conspectas
oculis in persona seu peculio insperatum defe-
rat nocumentū . non ob hoc virilis mentis con-
stantia in abyssum desolationis incidat . sed fi-
ducie melioris gratulatione retenta vberio-
ris euentus prestigiet incrementū ⁊ ut proprie
comoditatis dispendia moderatio sustineat ali-
eni casus miseratione persata sue considerationis

oculis diligenter obiciat euentus. ⁊ tunc ex
alienis periculis effectus caucior. ppria pui-
peudet discrimina cum infert inte conflictat
tionis aciem magnus proximorum numerus
equalis fuerit siue maior.

Alterius specta cui sis discrimine pey-
oz.

PROVIDENCIA.

Quod potes id tempta nam litus carpe-
re remis.

Tucius est multo quam velum tendere
in altum.

Require materiam sup versus illos suprapo-
sitos facien ad materiam istorum. s. Quod
potes id tēpta opis. In capitulo. hoc q̄cūq̄.

IUSTICIA.

Contra hominem iustum praue conten-
dere noli.

Cum in rebus creatis multiplicibus resulet
vestigium creatoris. cum iuxta apostolū in-
uisibilia a creaturarum specie cognoscant̃.
in nulla tamen euidencius cognoscitur clari⁹

attendit aut manifestius speculatur bonitas
creatoris q̄m viro polimiro ⁊ iusticia ⁊ vir
tutib⁹ ⁊ scematib⁹ adornato. Hui⁹ guber
nū vir sapiens oībus anteponat diuiciis gra
tissime familiaritatis obsequio cōmittante
contra hunc effrenate lingue procacitas iur
giorum venena non euomat cachinos irrisi
onis non inferat. contumeliarum non excu
ciat tempestates. talium enim qui conuer
satione diuini ⁊ occasione celestes tanquam
iniurias proprias omnipotens districta seue
ritate cohercet. inferens penas multiplices
atq; miras.

Semper enim deus iniustas vlciscitur
iras.

TOLLERANCIA.

Est iactura grauis que sunt ammittere
damnis.

Licet multiplicitis incomoditatis discrimi hu
mana propago subiaceat secundū ⁊ vtrunq;
hominem frequencius ac multipliciter affli
gatur speciali tamē prerogatiua molestie cō
turbatur acerbius. ⁊ vehemenci⁹ anxiat̃.

dum amici fidelis expitur apocopam . cuius
damni permiciem nullo potest venerationis
beneficio reparare . in qua tamen desolatō-
nis molestia sic longanimitate fugendum est
sic animis virilibus insistendum . vt lōgeua
doloris amaritudo non mordeat super his q̄
indicit naturalis condicō . ⁊ diuine legis se-
ries sanctis adimpleri . quod quidem non in
merito censetur temerarium ⁊ iniquum .

Sunt quedam que ferre decet patienter
amicum .

PROVIDENCIA.

Tempora longa tibi noli ꝓmittere vite

Mortalium cunctis nota condicio ignara per
seuerancie . ⁊ impermanencie lubrico consti-
tuta longe a sapiēcie foribus exulat . ⁊ in sto-
liditatis suburbio collocatur . si longeuitas
inducias sibi ad proprie voluntatis obse-
quia ꝓmittit acceptas . ⁊ ex hoc fretus si-
ducia virtuosa negligens . ⁊ viciosus inbe-
rens per agrū insolentie iuuenilis excurret .

Docet quidem natura ⁊ instruit experientia
q̃ dum plures future p̃speritatis animos fal
si grapha nobis calculatōne p̃mittimus . con
cessos dies ad penitenciam in passionū de sīde
riis pagens extimplo tanq̃ nocturnus fur cor
poris domū p̃fodiens repentin⁹ sup̃ueniet in
teritus diem exacerbatiōis . iudiciū g̃comi
tans aspezz ⁊ in mite .

Quocūq; ingredieris sequit̃ mors cor
poris vmbiam .

RELIGIO.

Thure deum placā vitulum sine crescat
aratro .

Latrialis reuerencie diuine maiestati p̃be
turus honorem . non in victimazz hostiis aut
vitulozz sanguine . vel hircozz omnipotentis
iniuriam pacificare existimes q̃ reuerencia
lis humilitas . ⁊ contriti cordis oblacō ora
tionis legatōne p̃missa sufficienter emol
lit . Nam etsi lege mosaica sacrificiozz liba
mina . ⁊ varia exterioris sanctificatiōis mi
steria visa fuerūt impari in figura tñ g̃tinge
bat illis ⁊ mystice interpretatiōis p̃stolabant̃

auxilium que omnia lex gratie plenius exhibet et affatur.

Ne credas placare deum cum cede litatur.

PACIENCIA.

Cede locum lesus fortune cede potenti

Multimode perturbatōnis furiis agiturus.
et simulari fortune seueris. non ob hoc impaciencie gladium in fortune gremeliam violenter inflectas quam nullus mortalium nisi longanimitas. ac paciencie ostancia poterit moderare. Sed dū seuiētes iracundie vehementis impetū in totis minis maiestatem impleuerit. tanto collisus durius proprie artis deliramenta persequitur sue stoliditatis gladio percussus. speret ergo qui metuit. confidit qui leditur. qui opprimitur non desperet quia quibus fortuna austeriores euentus presentauit amara proprie mutabilitatis non immemor. et insperatos fines prosperos exhibebit.

Ledere qui potuit prodesse aliquando valebit.

RELIGIO.

Cū quid peccaris castiga te ipse subinde.

Si fragilitatis humane premente lasciuia in foueam cuiuslibet vicioꝝ incideris non more aspidis. surde pollicem medicantis abicias. diutina obstinatione iacens in tue sterquilino feditatis. ymmo magis mentales oculos ad lumen deificum superne cognitionis erigens. et in teipsum ultor iustissimus congruo seueritatis medicamine mederi noueris. cui interitus lesionem. sicut enim clauo clauo retunditur et contraria propelluntur contrariis. sic proprie delectationis macula satissationis acerbitate compefcitur et laboris.

Vulnera dum sanas dolor est medicina doloris.

CARITAS.

Damnabis nunquam post longum tempus amicum.

Quociens in te amicitie federa amico se habent deterius erga te senseris claudicare moderata.

facultate sustineas . nec meum subito muta-
tōis impulsu nouellas dissensionis querimo-
nias . aut sinistri moris molimina visus fue-
ris . p̄palare . que eñ opinio aut sophisticæ ra-
cionis abusus quam alterius macula volun-
tarie inquinari . ⁊ fidem reuocare prestitam
moderationis iudicio non retento .

Mutauit mores sed pignora p̄ma me-
m̄eto . **HVMILITAS.**

Gracior officiis quo sis magis carior esto

Prudencie regulam cordis auribus retinere
contendas . nec ab ipsa quouis p̄pediente ne-
gocio studeas resilire . vt si ad queuis publi-
ca officioꝝ ministeria deputatus fueris . su-
perbie tumescens abiecto rigore ⁊ indebi-
te dominatōis imperio relegato . sic in se-
mita moderatōis incedas . vt nulli⁹ stomach-
antis indignatōne tue viciositatis merito ad-
iurias p̄uoceris . ne tibi cōmissum ministe-
rium violenter cogaris abicere in tui nomi-
nis iniuriam . non sine infamia ⁊ molestia .

Ne nomē subeas quod dicūt officia p̄di.
MAGNANIMITAS.

Suspectus caueas ne sis miser omnibus
horis.

Vir optim⁹ sincere cōscience debzatus azi-
mo non facilius ad suspiciōis incomoda.
aut sinistre opiniōis interptandas versuci-
as inclinat. Nam p̄fecte cōscience hec pro-
prietas censet̃ attestata. vt sic fama ⁊ pro-
prie volūtatis testimonio sibi met iudicium
phibet. sic alioz diiudicare reatus ⁊ culpan-
dis criminibus insistere censet indignū. hoc
siquidem est veritatis iudicii signum p̄cipuū
q̄ sicut ponderatis p̄prie viciositatis de me-
ritis iudicando substiterit. sic nō facilius ali-
orum demeritorum estimatōne mouet̃. nec
p̄ certis dubia recipit ⁊ admittit. nā hec im-
p̄mentis nature q̄dicio ⁊ pessima fors est.

Nā timidis ⁊ suspectis aptissima mors ē
PIETAS.

Cum seruos fueris proprios mercat⁹ in
vsius.

Iure gentium quondam seruitus introducta
magnam differentiam moribus et discrepan-
ciam in humanis actibus introduxit. cum siqui-
dem ab initio nature homini condicio vniuersi
emanatione prodierit mirande nouitatis prefa-
gio actum est ut vnus libertate polleat. alio
vero iure seruitutis empticie sit addictus. Si
contingat igitur te huius mancipioꝝ famula-
tu potiri sue condicōis miseriam benigno fa-
uore persequere. et debita ipsoꝝ famulatuꝝ of-
ficina contentus minime seueritatis aculeum non
apponas. memoriter retinens quod nos omnes et
singuli in mundane ciuitatis area sub eodem
principi vario agone contendimus. et eiusdem pa-
trifamilias serui sumus. qui singulas actuum
aut cogitatione nostrarum differentias de super-
mis respicit retribuens penam et premium.
cum sibi gratum fuerint in momento.

Et famulos dicas homines tam esse me-
meto. **PROVIDENCIA.**

Quam primum rapienda tibi est occasio pri-
ma.

Si humanorū euentuū sedulus explorator . si
fortune mutabilis fueris indagator . hanc cō
sultissime deliberationis regulam non abi
cies . vt quociens te grate p̄speritatis serie
impegerit fauor aīo clara non recuses . me
mor illius oracii . Tu quācūq; deus tibi for
tunauerit horam . Grata sume manu nā dul
cia defert amico . Qui em̄ pprie immixtus pru
dencie p̄sencia negligens . ⁊ posteriorib⁹ in
hiatis instantis fortūe dispendio seducto cor
de repudiat . iuste talionis merito priuatur
vtroq; .

Ne rursus queras q̄ iam neglexeris an
te .

HVMANITAS .

Morte repentina noli gaudere malo
rum .

Diuine seueritatis iudicium a centro diuin
tatis prodiens multifarie multisq; modis se
cundum culpaz exigēciam corripit crimino
sos dum alios quidem pia miseratōne susti
net . vt patientia diuine bonitatis illecti re
sispiscant a criminib⁹ tandem penitēcie refu
giū adepturi Alios vero districte seueritatis

pungit aculeo. dum aut repentini interitus
animaduersione p̄pellit. aut variis tribula
tōnum penuriis arcet vt diuine satisfaciant
iusticie. ⁊ cunctis cernentib⁹ transeāt in ex
emplum. ⁊ eorū nichilominus ḡsumatōe ter
ribili nulli⁹ iocūditatis merdies tuis applau
dar affectib⁹. cum nōnunq̄ iustis ⁊ bene me
ritis ḡsonus interitus p̄beatur. sed potius di
uinorū iudicioꝝ p̄funditate perterritus affe
ctum fraterne compassionis exhibeat ad mi
serendum refugium te iudica.

Felices obeunt quorum est sine crimine
vita.

CREDVLITAS.

Cum coniunx tibi sit ne res & fama la
borat.

Interea que in cōuictu hominū deducūtur ni
hil attenditur facilius. nichil cautelatur fre
quencius quam fama iuuenis mulieris. que
nisi in altissima discretōis cautela ⁊ vere
cundie circūspectōne seruetur ignominia in
famie non euadat. Si ergo vxoris expertus

amplexus giugem tuam odiosis senseris titil-
lari rumoribus . non illico repentine creduli-
tatis spiritū prebeas referenti . quia pluri-
mum muliebris sexus fragilitas plus in hac
pte laborat infamia q̃ delicto . nec in quoq̃
de amicoꝝ numero funere dilectōis arzum-
pēs . crimen tamen tam nepharie operatio-
nis imponas ppetue hostilitatis molimie cō-
citato . non enim est credendū omni spiritui
⁊ sanctius est friuole estimationis iniurias
abicere quam ab ipsaꝝ credulitate deumci .

Vitandum ducas inimicum nomine ami-
ci . **DISCIPLINA.**

Cum tibi contigerit studio cognoscere
multa .

Doctrīne sapiencialis fozes ingrediens nō fa-
cili pscrutatōis industria cōtenteris . nec te
in cognitōne veritatis pfectū existimes do-
nec tibi nichil remaneat attingendum . me-
moreris nāq; q̃ tanta est sciēcie longitudo la-
titudō sublimitas ⁊ pfundum attingēs a fi-
ne ad finem fortiter . q̃ si quisquā mortaliū

uiuacitate polleret studioꝝ exercicio centū
lustra peragens non sufficeret ad abissum ad
epte sapientia penetrare quāymo cum con
sumauerit homo tunc incipit . ⁊ qui molē gi
gantēe q̄ntitatis scandere gloriatur . in pig
mee humilitatis attramū relegatur . ⁊ quan
to plura officio continue sedulitatis apprehē
derit . eo noue inquisitionis theuma reperi
et . quo intellectualis esuries nunq̄ poterit co
hiberi .

Fac discas multa vita nescire doceri .

CONCLUSIO .

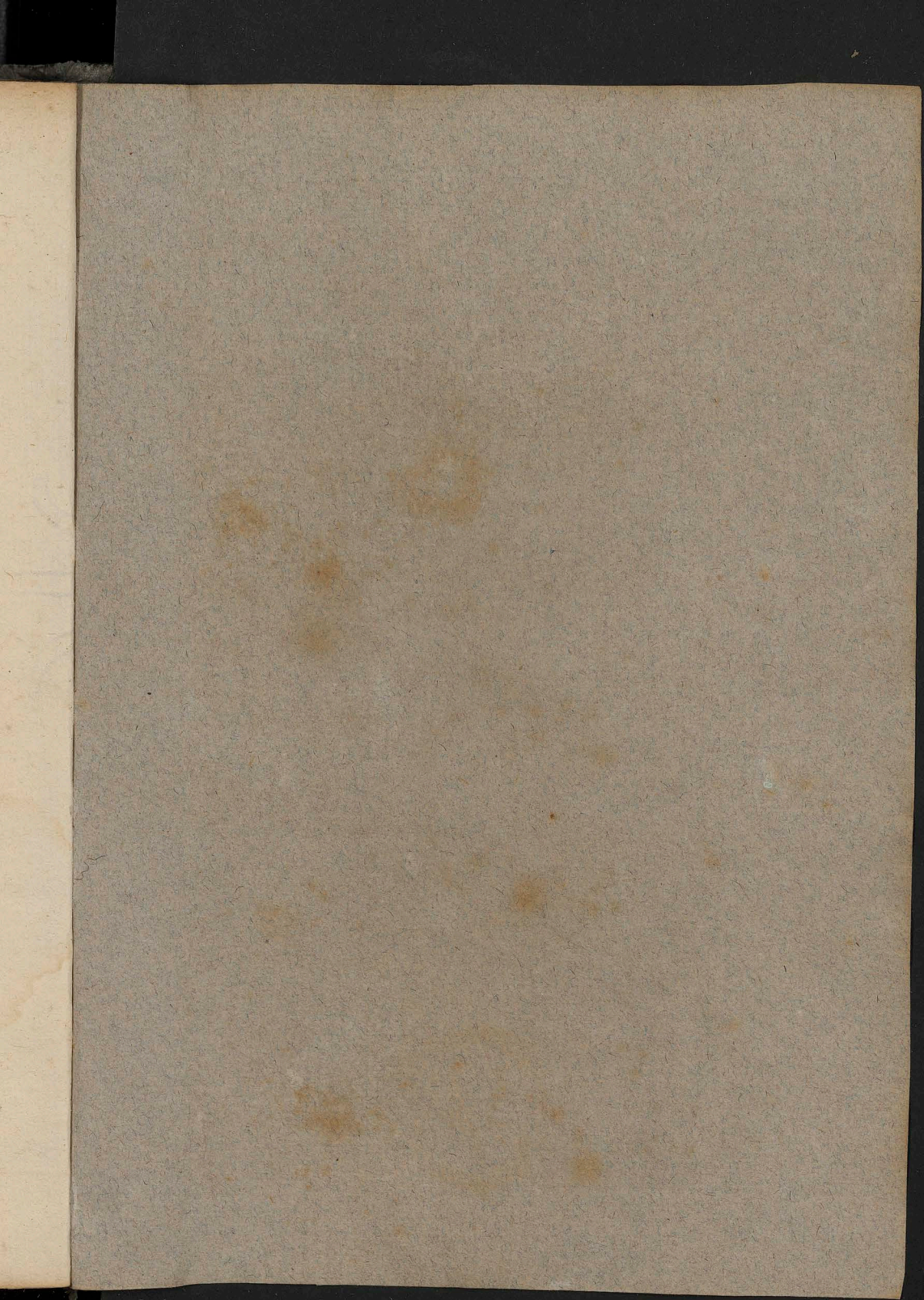
Miraris verbis nudis me scribere ver
sus .

O tu quisquis presentis opusculi seriem di
scursurus auditor beniuolus aduenisti . non
ieiū sermonis maciem sed adipē sentencie
fecundioris attendas ⁊ scriptum recolas sim
plicitatem fore filiam veritatis . ob hoc enim
nude locutōis pauperiem breuitati gnexui .
vt a pluribus agnita amplioris fructificatō
nis palmites procrearet . non igitur in aucto
rem liuoris tractus aculeo dente coruisionis

insanias . sed potius beneficii non ingrat⁹ ad
exhibita donaria discretōis oculos adhibe-
as columbinos .

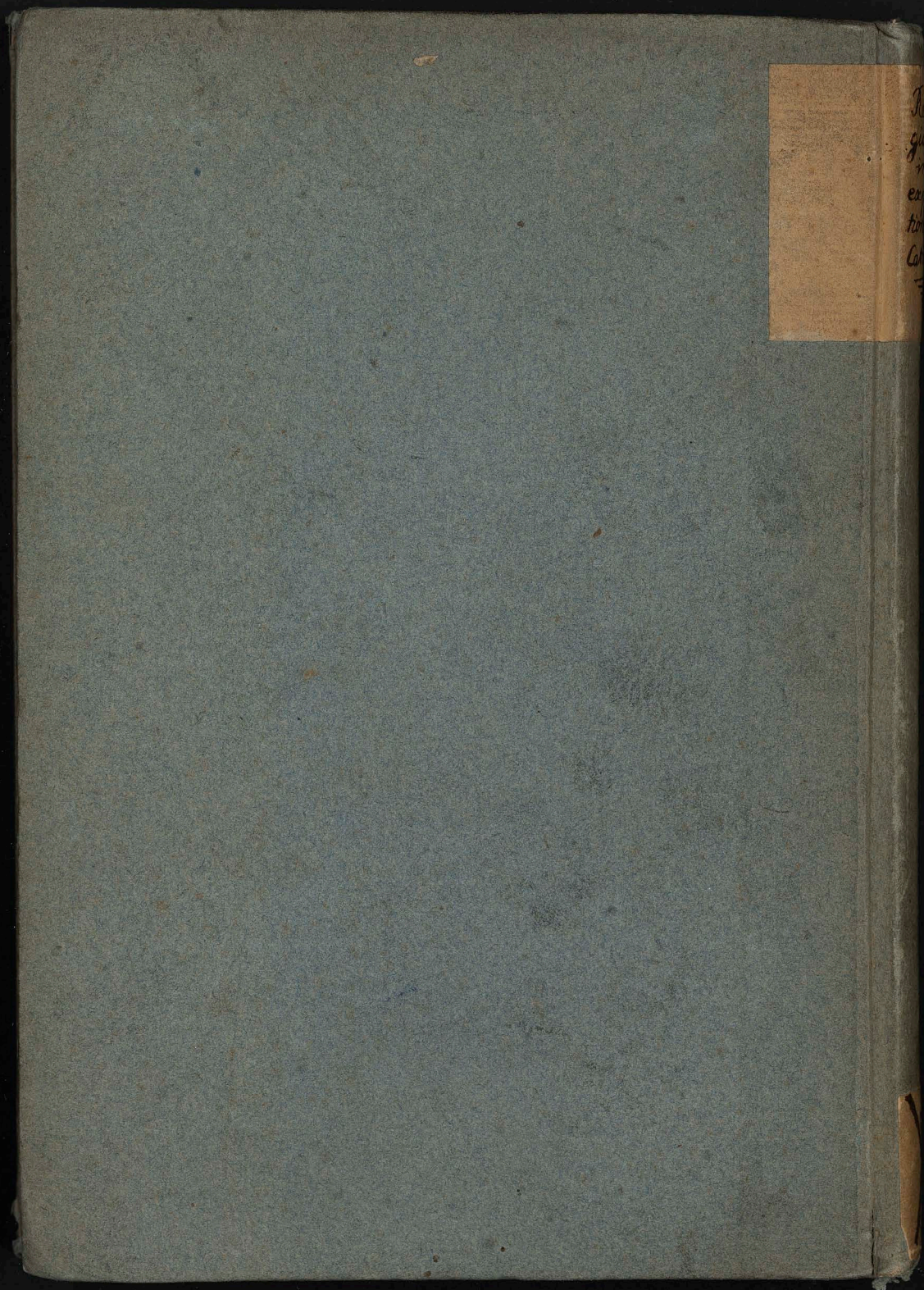
Hoc breuitas fecit sensus coniungere bi-
nos .

Mag. St. Dr.

95. Fr 6

Handwritten text on the spine edge, partially obscured by a label. The visible text includes:
The
g
en
the
Co

Remi-
gius
in
expres-
sionem
Catonis

48th